

โครงการอบรมเชิงวิชาการเรื่อง
“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต”
สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

หัวข้อการบรรยาย
"วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับพระราชกรณียกิจ"

โดย ผศ. ดร. สมบัติ อยู่เมือง
ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย (GISTHAI)

www.gisthai.org

Facebook Page : Gisthai

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท”

เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ อยู่เมือง

วันที่ ๑๑ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒
ณ หอประชุมสุนันทานุสรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

<https://web.facebook.com/Gisthai/>

Older Version :
<http://www.gisthai.org/index.html>

facebook

GISTHAI

ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย
Geo-Informatics center for Thailand

เข้าสู่เว็บไซต์เดิม

Search ...

<http://gisthai.org/v2/>

HOME ABOUT GISTHAI CONTACT US RESEARCH AND CONSULTANCY MAPS RESOURCES GIS/RS JUMP

You are here:

Highlight

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อ...
46 hits - Sun 18 February 2018
ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่ภาคเหนือ อย่างยั่งยืนและสมดุล “สัมมนาผู้บริหารระดับสูง สำนักงานพั...

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อ...
85 hits - Thu 25 January 2018
ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อการพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืนและสมดุล โครงการสัมมนาพัฒนา ผู้นำท้องถิ่น ทั่วประเทศ (วาระ 4.0)

ภูมิสารสนเทศเพื่อการบริหารงานภ...
51 hits - Fri 09 February 2018
ภูมิสารสนเทศเพื่อการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (Geo-InformaticS for Good Governance –GGG) “หลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารมหานครระดับกลาง...

โครงการการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศ...
779 hits - Wed 24 January 2018
Download เอกสารที่เกี่ยวข้อง Executive Summary presentation ...ที่สุดของความภูมิใจในฐานะหัว...

Random Image

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

รหัสวิชา GES1102

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต

แนวคิด

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือราษฎร
2. การประยุกต์ใช้ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อพสกนิกรและประเทศชาติ โดยทรงนำมาใช้ผ่านโครงการพระราชดำริต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. ทราบถึงพระราชกรณียกิจนานัปการที่ช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
2. ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของการนำความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ
3. สามารถนำหลักการต่าง ๆ จากโครงการพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิต

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.5 โครงการพระราชดำริด้านพลังงาน	289
เรื่องที่ 8.5.1 เอทานอล	290
เรื่องที่ 8.5.2 ดีเซลฮอลล์	291
เรื่องที่ 8.5.3 ไบโอดีเซล	292
เรื่องที่ 8.5.4 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ จังหวัดยะลา	294
เรื่องที่ 8.5.5 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง จังหวัดเชียงใหม่	295
เรื่องที่ 8.5.6 โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล้า จังหวัดสระแก้ว	295
เรื่องที่ 8.5.7 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่	296
เรื่องที่ 8.5.8 โรงไฟฟ้าพลังน้ำไวกะเปาะ จังหวัดนราธิวาส	297
ตอนที่ 8.6 โครงการพระราชดำริด้านการแพทย์	298
เรื่องที่ 8.6.1 โครงการส่วนพระองค์ คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา	299
เรื่องที่ 8.6.2 สถาบันราชประชาสมาสัย	299
เรื่องที่ 8.6.3 โครงการแพทย์หลวงและหน่วยแพทย์พระราชทาน	299

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.8 โครงการพระราชดำรินด้านอื่นๆ	301
เรื่องที่ 8.8.1 โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา	302
เรื่องที่ 8.8.2 มุขนิธิโครงการหลวง	304
เรื่องที่ 8.8.3 โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรในชนบท	306
เรื่องที่ 8.8.4 โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ	306
เรื่องที่ 8.8.5 แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่	307
เรื่องที่ 8.8.6 แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	310
เรื่องที่ 8.8.7 มุขนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	312
เรื่องที่ 8.8.8 โครงการติดตั้งสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศ อัตโนมัติ	313
เรื่องที่ 8.8.9 โรงเรียนกาสรกสิวิทย์	314

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.9 โครงการพระราชดำรินในพระบรมวงศานุวงศ์	315
เรื่องที่ 8.9.1 มุขนิธิชาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	315
เรื่องที่ 8.9.2 โครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับ โครงการพระราชดำริบ้านแพกแซม	316
เรื่องที่ 8.9.3 โครงการจัดทำแผนที่ออนไลน์ระบบนิเวศและเส้นทาง ศึกษารวมชาติป่า ชายเลนและชายฝั่ง บริเวณอุทยาน สิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี	317
เรื่องที่ 8.9.4 โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง และเด็ก ป่วยในโรงพยาบาล ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	318

เอกสารอ้างอิง

- [1] หนังสือสารานุกรมไทย ฉบับกาญจนาภิเษก. (2557). สำนักพิมพ์ : โครงการสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- [2] <http://th.wikipedia.org/wiki/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ>
- [3] <http://www.most.go.th/main/index.php/product/projects-along-the-royal/promote-knowledge>
- [4] <http://www.nstda.or.th>
- [5] <http://www.princess-it.org>
- [6] <http://www.dss.go.th>
- [7] <http://www.phufacenter.com>
- [8] <http://www.identity.opm.go.th/identity/content/index.asp>
- [9] www.kanchanapisek.or.th

Web sites แหล่งข้อมูลอ้างอิงเพิ่มเติม

“แหล่งเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับพระราชกรณียกิจ”

- <http://www.rdpb.go.th/>
  - <http://www.chaipat.or.th/index.php>
  - <http://news.sanook.com/2091634/>
  - http://king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-water-system>
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-water-system>
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-ict>
  - .....
  - .....
  - **ECO Challenge Magazine, ฉบับเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2559 *******
- <http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201701241632391230877775.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB)

PMQA / Download / Question Answer / Semina / Newspersonal / Webboard / Other Services / Contact t

Important Royal Development

See All >>

Pa Sak Jolasid Dam Project

The Royal-initiated Coastal Resources Rehabilitation Project, Pattani Province and Narathiwat Province

Total of Royal Developments Projects is 4,685 projects

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด จำนวน 4,685 Projects

Region	Total Of Projects
Central	805 Projects
NorthEast	1,178 Projects
North	1,770 Projects
South	908 Projects
Not Specific	24 Projects
Total	4,685 Projects

See All Projects

มูลนิธิชัยพัฒนา

The Chaipattana Foundation

ค้นหา

English

หน้าแรก   เกี่ยวกับมูลนิธิ   โครงการพระราชดำริ   เอกสารเผยแพร่   ข่าว   แนวคิดและทฤษฎี   กังหันน้ำชัยพัฒนา   วารสาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดสวนสาธารณะ "สิรินธรพฤษภษาพรรณ" เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2560 เวลา 15.11 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดสวนสาธารณะ "สิริ...

[▶ อ่านต่อ...](#)

วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา

ฉบับเดือนธันวาคม 2559

(Electronic book)

ความเคลื่อนไหวของมูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการพระราชดำริในภูมิภาค

ผู้ช่วยற்றுญิกสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นตัวแทนรับมอบใบประกาศเกียรติคุณ ประเภท “ดีกอาคาร Friendly Design” เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 นางภากมล รัตตเสรี ผู้ช่วยற்றுญิกสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นตัวแทนรับมอบใบประกาศเกียรติคุณ ประเภท “ ดีกอาคาร Friendly Design” ด้วยมูลนิธิอารยสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล ซึ่ง...

รายงานผลโครงการ

ผู้ช่วยற்றுญิกสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมนำผลิตภัณฑ์จาก “ร้านภัทรพัฒน์” และ “ร้านจันทกะผัก” ออกร้านใน...

“ร้านภัทรพัฒน์” ออกร้านในงานแสดงสินค้าของขวัญและงานแสดงสินค้าของใช้ในบ้าน (BIG + BIH October 2016)

พิธีเปิดโครงการฝึกอบรมนานาชาติ ของมูลนิธิชัยพัฒนา โดยการสนับสนุนของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวง...

ผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นประธานเปิด โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการงานสร้าง...

[อ่านข่าว ความเคลื่อนไหวของมูลนิธิชัยพัฒนา ทั้งหมด >>](#)

โครงการพระราชดำรินในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน

ทั้งหมด

89 เนื้อหา

แสดง

1 - 12 เนื้อหา

12 ต่อหน้า

COLUMNS

หัวข้อ/ชื่อเรื่อง

โครงการสาธิตการทำนาในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี (20 มกราคม 2559)

โครงการสระเก็บน้ำพระราม 9 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลคลองหลวง อำเภोधุมบุรี จังหวัดปทุมธานี

โครงการวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

โครงการสาธิตการทำนา/ศูนย์สาธิตและพัฒนาพลังงานทดแทนแบบครบวงจร/เพิ่มผลผลิตข้าว อ.ลาดบัวหลวง จ.อยุธยา

โครงการศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ต.บ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา แขวงบางซ้อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา แขวงประเวศ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

หน้าแรกข่าว > พ่อหลวงของเรา > พระราชกรณียกิจ : ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พระราชกรณียกิจ : ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

🕒 28 ต.ค. 59 (14:34 น.) 📄 เปิดอ่าน 3,480 🧠 ความคิดเห็น 0

7

ถูกแชร์ทั้งหมด

แชร์เรื่องนี้
ทวีตเรื่องนี้

ข่าวทั่วไป

เปิดอ่าน 296

อะนอม บ็อบบี้

คอนเสิร์ตแห่งสติปัญญา "พลาณาภาพแห่งความรักของพระเจ้าแผ่นดินไทย"

เปิดอ่าน 490

ตี๋มต่ำ เพลงพระราชนิพนธ์สไตล์ Fusion Jazz ใน

แหล่งข้อมูลอ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์

http://king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php

king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php

หน้าแรก | พระราชประวัติ | พระราชกรณียกิจ | พระราชดำรัส | พระบรมฉายาลักษณ์ | ร่วมถวายความอาลัยแด่พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย

พระราชกรณียกิจในหลวง รัชกาลที่ 9 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตลอด 60 ปีภายใต้ร่มฉัตรแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พลสกนิกรชาวไทยต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณและต่างรู้ซึ้งถึงพระอัจฉริยภาพรอบด้านของพระองค์ โครงการพระราชดำริหลายโครงการนอกจากจะแสดงถึงความห่วงใยของพระองค์ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยแล้ว ยังยืนยันถึงพระปรีชาสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย

โครงการฝนหลวง

ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำในบรรยากาศ

ในปี พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเยี่ยม พลสกนิกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ย่านบริเวณเทือกเขาภูพานทรงสังเกตเห็นว่าปริมาณเมฆมากปกคลุมเหนือพื้นที่ระหว่างเส้นทางบิน แต่ไม่สามารถรวมตัวจนเกิดเป็นฝนตกได้ ทั้งที่เป็นช่วงฤดูฝน และทรงพบเห็นว่าหลายแห่งประสบปัญหา พื้นดินแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูเพาะปลูก เกษตรกรมักประสบความเดือดร้อนจากภาวะฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ในระยะวิกฤติของพืชผล ทำให้ผลผลิตต่ำ หรืออาจไม่มีผลผลิตเลย และอาจทำให้ ผลผลิตที่มีอยู่เสียหายได้ จึงเป็นความเดือดร้อนอย่างสาหัส และก่อให้เกิดความสูญเสีย ทางเศรษฐกิจ แก่เกษตรกรอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น เพราะการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมเกษตรกรรม และการเพิ่มขึ้นของประชากร ซึ่งมีผลให้ปริมาณน้ำต้นทุนจากทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ ไม่เพียงพอ ซึ่งเห็นได้ชัดจากปริมาณ น้ำในเขื่อนภูมิพลที่ลดลงอย่างน่าตกใจ ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล และทรงความอัจฉริยของพระองค์ด้วยคุณลักษณะของนักวิทยาศาสตร์ ทรงสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลในชั้นต้น และได้มีพระราชดำริครั้งแรกในปี พ.ศ. 2498 แก่หม่อมราชวงศ์เทพฤทธิ์ เทวกุล ว่าจะทรงค้นหา วิธีการที่จะทำให้เกิดฝนตกนอกเหนือจากที่จะได้รับจาก

พระราชประวัติในหลวง ประวัติในหลวง

เว็บไซต์เทิดพระเกียรติ ในหลวง

/ พระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ /

👁 1 Views 🕒 October 14, 2016 👤 Nattakorn Leardthanapaichit

f Facebook 37

🐦 Twitter

G+ Google+ 1

💬 Line

แหล่งข้อมูลอ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์

<https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-ict>

/ พระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : พระมหากษัตริย์ผู้ทรงงานไอที /

👁 266 Views 🕒 October 15, 2016 👤 Nipitpon Chantada

f Facebook 331

🐦 Twitter

G+ Google+ 1

📞 Line

<http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201701241632391230877775.pdf>

เพิ่มเติมโดย “ผศ.ดร.สมบัติ อยู่เมือง”

แนวคิด

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือราษฎร

การเสด็จเยี่ยมราษฎรในทุกภูมิภาค (เสด็จประพาสต้น)

2. การประยุกต์ใช้ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อพสกนิกรและประเทศชาติ โดยทรงนำมาใช้ผ่านโครงการพระราชดำริต่าง ๆ

จนมาเป็นโครงการพระราชดำริ 4,685 โครงการ

วัตถุประสงค์

1. ทราบถึงพระราชกรณียกิจนานัปการที่ช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
2. ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของการนำความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ
3. สามารถนำหลักการต่าง ๆ จากโครงการพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิต

วัตถุประสงค์ (เพิ่มเติม)

- เรียนรู้และถอดบทเรียน (ทั้งในเชิงพื้นที่และเวลาด้วยแผนที่..)
- เข้าใจและตระหนัก (ทั้งในเชิงพื้นที่และเวลาด้วยแผนที่..)
- เพื่อทำให้เกิด ภูมิ-ปัญญา (ปัญญาในเชิงพื้นที่ด้วยแผนที่)
- สืบสาน : แนวพระราชดำรินใน 6 มิติ ลงสู่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายฯ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (ลุ่มน้ำย่อย)
- ประยุกต์ใช้ : กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาคุณภาพในการ
พัฒนาตนเอง ตามแนวพระราชดำรินที่จะนำไปประยุกต์
ใช้เป็นแนวทางพัฒนาในการดำรงชีวิตที่ “พอเพียง”
และเป็นการพัฒนาพื้นที่แบบองค์รวม “อย่างยั่งยืนและสมดุล”

รอยเสด็จ

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พุทธศักราช ๒๔๙๘

วันที่ ๒ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

รอยเสด็จ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พุทธศักราช ๒๕๔๐

"...ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยม
ประชาชนจังหวัดนี้ ก็เพื่อพบปะราษฎรโดยใกล้ชิด และเพื่อทราบ
ทุกข์สุขและทราบว่ามีราษฎรจังหวัดนี้ประสบอุปสรรคต่าง ๆ ใน
การทำมาหากินมาหลายปี ก็รู้สึกห่วงใย ถ้าทุกคนต่างมีกำลังใจ
ที่จะประกอบกิจการงาน เชื้ออุปสรรคต่าง ๆ นั้นจะผ่านไปได้ ขอ
ให้ประชาชนทุกคนทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อความเจริญ
ของชาติบ้านเมือง

เมื่อเราได้มาเยี่ยมถึงจังหวัดนี้ก็เท่ากับเรามาเยี่ยมภาค
อีสานทั้งหมดแล้วทุกจังหวัด ข้าพเจ้าขอขอบใจประชาชน
ทั้งภาคอีสานที่ได้แสดงน้ำใจอันดี ในระหว่างที่เราได้มาเยี่ยม ขอ
ขอบใจข้าราชการทุกฝ่าย ทั้งครูและทั้งบรรดาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ขอบใจที่ได้ร่วมมือกันต้อนรับด้วยความเห็นอกเห็นใจ ขออวย
พรให้ทุกคนมีความเจริญ มีความสมบูรณ์พูนสุขโดยทั่วกัน..."

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ประชาชนจังหวัดบุรีรัมย์
วันอาทิตย์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

รอยเสด็จ

เสด็จภาคเหนือ you tube

ทั้งหมด   ค้นรูป   วิดีโอ   ข่าวสาร   แผนที่   เพิ่มเติม   การตั้งค่า   เครื่องมือ

ผลการค้นหาประมาณ 339,000 รายการ (0.77 วินาที)

พระราชกรณียกิจเสด็จทรงงานในพื้นที่ภาคเหนือ เมื่อปี พ.ศ. 2501 - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=5m4RI6nrPSY> ▼

2 ต.ค. 2557 - อัปโหลดโดย Wangthong Phitsanulok

ภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ข่าวการเสด็จพระราชดำเนินจังหวัดต่างๆ ภาคเหนือ ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2501 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 2501.

เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรภาคเหนือ30นาที - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=dr8i7IDOVlo>

25 ต.ค. 2559 - อัปโหลดโดย ยุทธภูมิ นามวงศ์

อดีตการเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรภาคเหนือ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ...

ภาพยนตร์ส่วนพระองค์ เสด็จเยือน ภาคเหนือ (ตอน1/2) - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=s7EQVjO5CjA>

5 พ.ย. 2559 - อัปโหลดโดย Nithitus Upatumvipanon

ภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ข่าวการเสด็จพระราชดำเนิน จังหวัดต่างๆทางภาคเหนือ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ - 18 มีนาคม พศ.2501 พิษณุโลก 27-28 กุมภาพันธ์ สุโขทัย 1 ...

เสด็จประพาสเชียงใหม่ครั้งแรก ๒๕๐๑ - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=AJJs6A4r-SE> ▼

26 มี.ค. 2554 - อัปโหลดโดย aathanit

เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร

ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒)

เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร

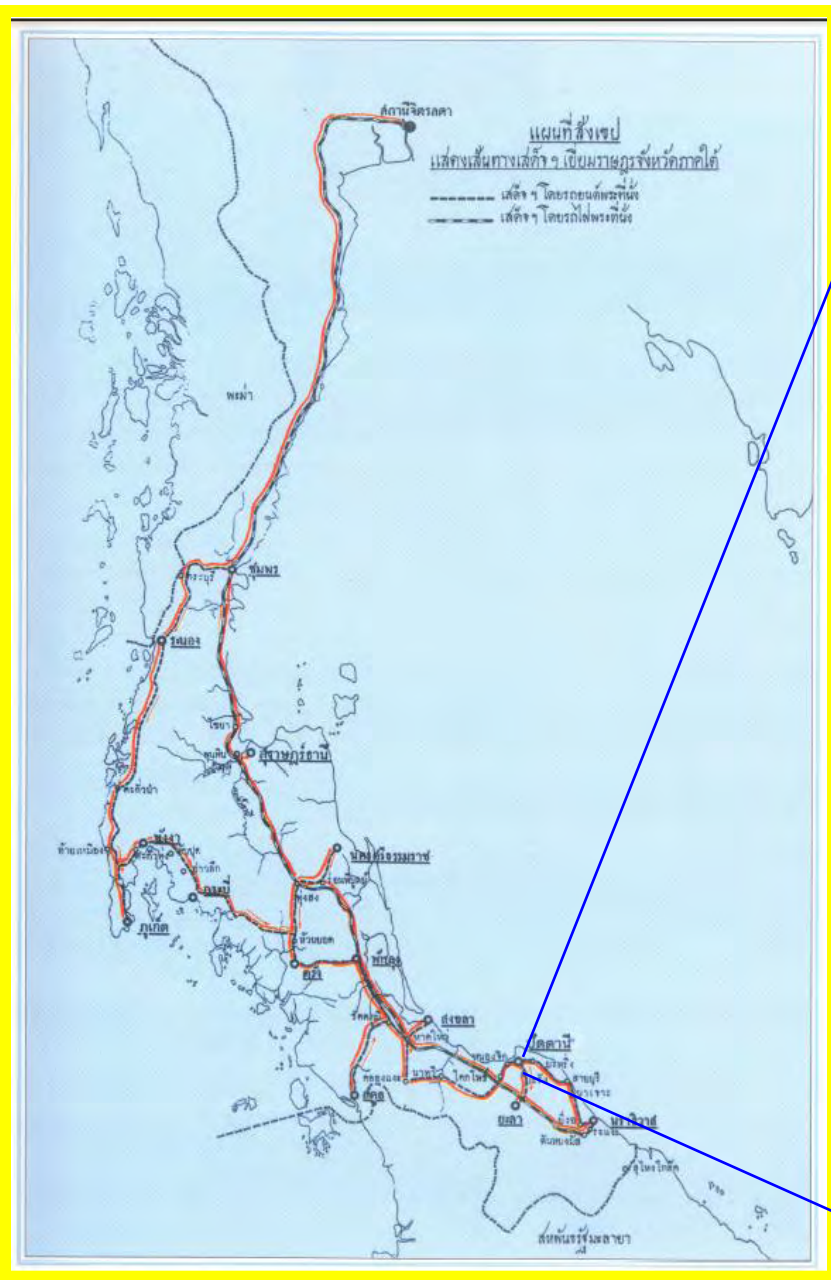
ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๐๒

วันที่ ๖ - ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักพระราชวัง
มิถุนายน ๒๕๓๘

ครั้งกาลต่อมาเมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีถนนหนทางเป็นทางสัญจรไปมาได้กว้างไกลออกไปและมีวัดยานที่จะพึงใช้เป็นพาหนะไปมาได้โดยสะดวก จึงบังเกิดพระราชนิติประเพณีใหม่ คือพระมหากษัตริย์นอกจากจะเสด็จฯ โดยกระบวนพยุหยาตราเลียบพระนครราชธานีแล้ว ยังจะได้เสด็จฯ ไปเยี่ยมราษฎรตามภูมิภาคต่างๆ ในมณฑลนอกราชธานีด้วย การเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรนั้นประโยชน์มิใช่แต่เพียงราษฎรจะได้มีโอกาสได้เห็นเจ้าชีวิตของเขาเท่านั้นไม่ หากแต่ยังนำมาซึ่งความปลื้มปิติแก่เขาเหล่านั้นด้วย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ก็ทรงได้ประโยชน์จากการเสด็จฯ กล่าวคือได้ทอดพระเนตรเห็นสภาพของบ้านเมือง และสภาพของพลเมืองภายใต้พระราชอาณาด้วยสายพระเนตรของพระองค์เอง อันจะทำให้สามารถที่จะทรงกำหนดแนวแห่งรัฐาภิบาลนโยบายขึ้นได้โดยความถูกต้องเหมาะสมกับสภาวะของประเทศและประชาชน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกตามโบราณขัตติยราชประเพณี ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ภายหลังที่ทรงรับพระบรมราชาภิเษกแล้ว ได้เสด็จออกไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกกระยะหนึ่ง ครั้นเมื่อได้เสด็จนิวัตมาประทับในพระราชอาณาจักรเป็นการถาวรแล้ว จึงได้กำหนดการเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ ทั่วราชอาณาจักรขึ้น เริ่มเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒ ถึง ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ เป็นปฐม แล้วเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑ และเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ ต่อมาโดยลำดับ

การเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ จนทั่วราชอาณาจักรนี้เอง ได้ก่อให้เกิดแนวพระราชดำริในอันที่จะทรงหาโอกาสเสด็จออกไปยังชนบทที่ห่างไกลในถิ่นกันดาร เพื่อทรงหาแนวทางบำบัดความทุกข์ยากของบรรดาผู้ยากไร้ที่ประสบกับความทุกข์กันดารของท้องถิ่นจนไม่สามารถทำมาหาเลี้ยงชีวิตให้มีความสุขได้ตามควรแก่อัตภาพ ดังนั้นถ้าจะกล่าวว่าการเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรนอกมณฑลราชธานี เป็นเสมือนหนึ่ง ต้นเค้าให้เกิดโครงการตามพระราชดำริ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ทุกข์ยากในกาลต่อมาก็น่าจะได้

จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่พระราชทานแก่ ก.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๙

จำนวนโดยประมาณ

ก่อนปี ๒๕๓๐	ปี ๒๕๓๐ - ๒๕๓๕
-------------	----------------

ก่อนปี ๒๕๓๐	ปี ๒๕๓๐ - ๒๕๓๕
-------------	----------------

๒๔๙๕

๒๕๒๙

๒๕๒๙

จำนวนและการกระจายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมุดแผนภูมิและแผนที่สถิติ
แสดง
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๙

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

1.6 การกระจายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีมากกว่า 1,300 โครงการนี้กระจายอยู่ในทุกภาคทั่วประเทศ อยู่ในภาคเหนือ 40% หรือมากที่สุด อยู่ในภาคกลาง 18% หรือน้อยที่สุด ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีจำนวนเท่ากันคือ 21% ในระดับจังหวัดมีจำนวนโครงการแตกต่างกัน จังหวัดที่มีโครงการอยู่ระหว่าง 1 - 4 โครงการ มี 30 จังหวัด 5 - 9 โครงการ มี 8 จังหวัด 10 - 29 โครงการ มี 18 จังหวัด และมีเพียง 6 จังหวัดที่มีจำนวนโครงการอยู่ระหว่าง 30 - 49 โครงการ สำหรับจังหวัดที่มีโครงการมากกว่า 50 โครงการ มี 5 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดสกลนคร จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดเชียงใหม่

1.7 ระยะเวลาดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประมาณ 3/4 ของจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งสิ้นเป็นโครงการที่ดำเนินการเสร็จในปีเดียวที่ดำเนินการเสร็จใน 2 ปี มี 125 โครงการ ใน 3 - 5 ปี มีเกือบถึง 100 โครงการ และใน 6 - 10 ปี มี 30 โครงการ ถ้ารวมจำนวนโครงการที่ใช้เวลาดำเนินงานมากกว่า 10 ปี และที่ไม่ทราบระยะเวลาสิ้นสุดโครงการมีมากกว่า 116 โครงการ ในจำนวนนี้มีโครงการที่จะดำเนินการให้เสร็จในปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นไป 101 โครงการ ซึ่งตามแผนงานจะให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2530 จำนวน 18 โครงการ หรือให้เสร็จภายใน 5 ปี นับตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นไป 34 โครงการ โครงการที่ใช้เวลาดำเนินการมากกว่าที่กล่าวแล้วและที่ยังไม่ทราบระยะเวลาสิ้นสุดโครงการมี 67 โครงการ

1.8 ประเภทกิจกรรมของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแบ่งตามกิจกรรมหลักของโครงการเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
2. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งรวมทั้งการจัดสรรและการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร ตลอดจนการศึกษา ทดลอง วิจัยที่เกี่ยวข้องกัน
3. โครงการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง
4. โครงการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
5. โครงการด้านพัฒนาสังคมหมู่บ้าน ซึ่งรวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
6. โครงการด้านสาธารณสุขและการสาธารณสุข
7. โครงการด้านอุตสาหกรรม

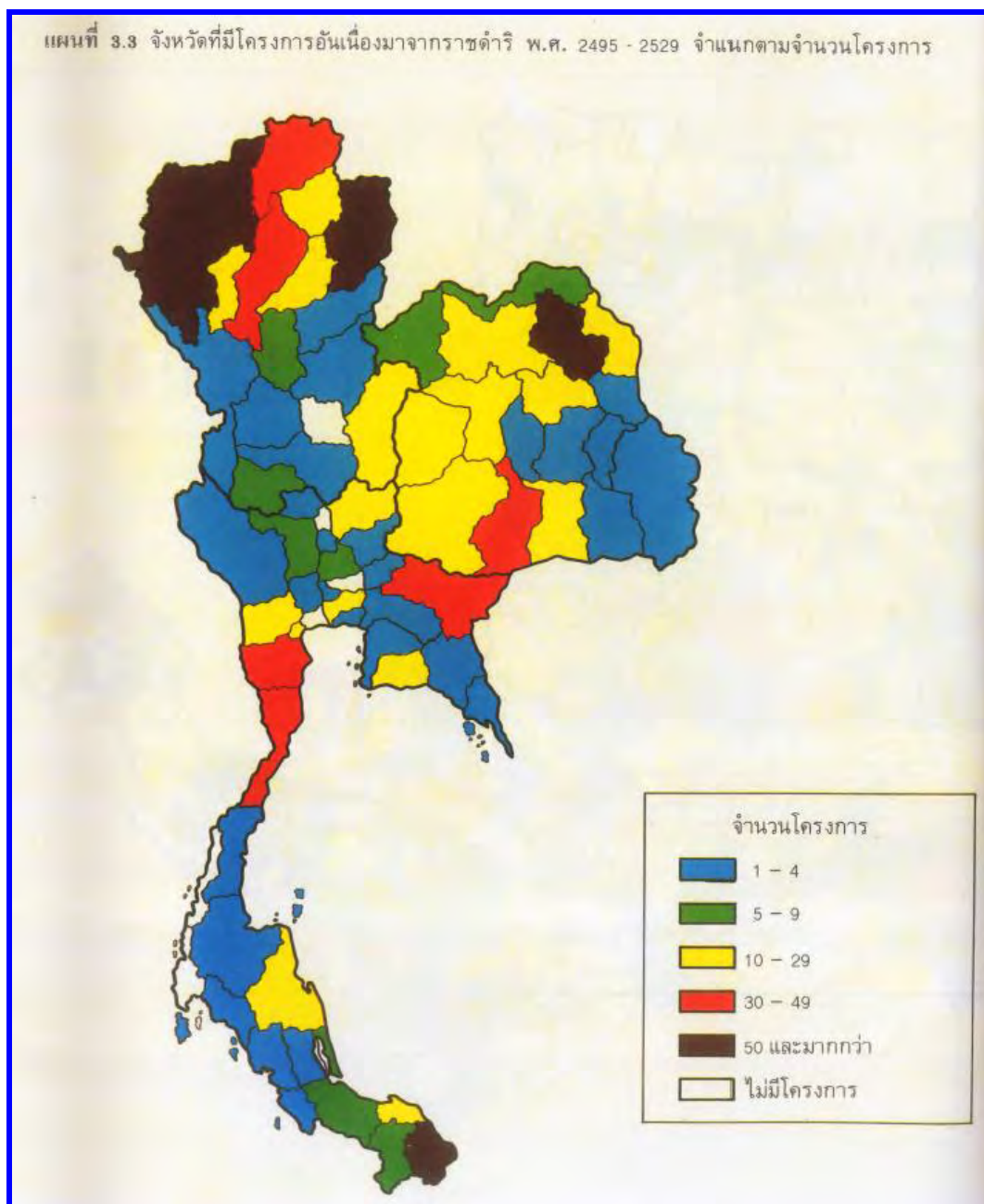
การจำแนกตามประเภทกิจกรรมข้างต้นนี้ ให้

โครงการหนึ่งมีหนึ่งกิจกรรม ถ้ามีกิจกรรมหลายอย่างให้ถือตามกิจกรรมหลัก โครงการที่มีกิจกรรมเดียวแต่ดำเนินการหลายท้องที่ นับเป็น 1 โครงการ และให้นับแต่ละโครงการที่เน้นการพัฒนาพื้นที่แห่งเดียวในทุกด้านที่จำเป็นหรือที่เรียกว่า โครงการเบ็ดเสร็จ เป็น 1 โครงการ ในระยะหลังการจัดทำโครงการได้ให้ความสำคัญการพัฒนาพื้นที่ในทุกด้านที่จำเป็นมากขึ้น

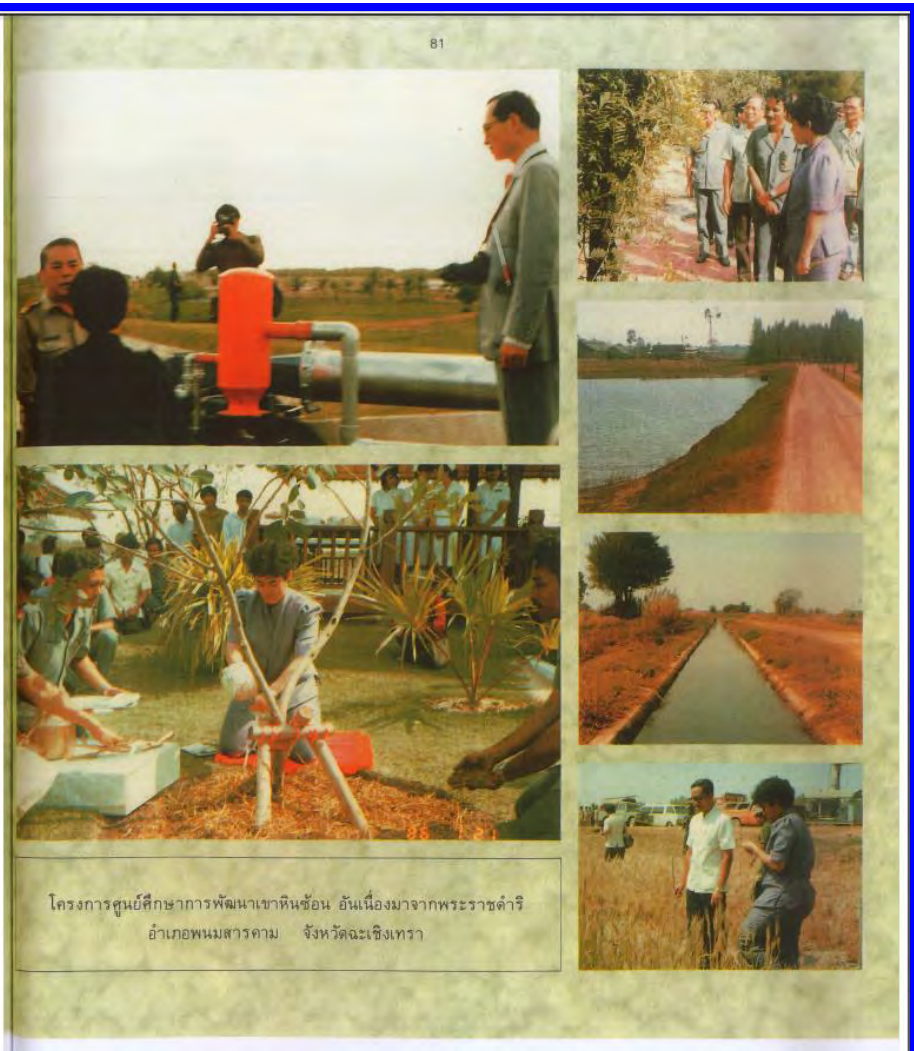
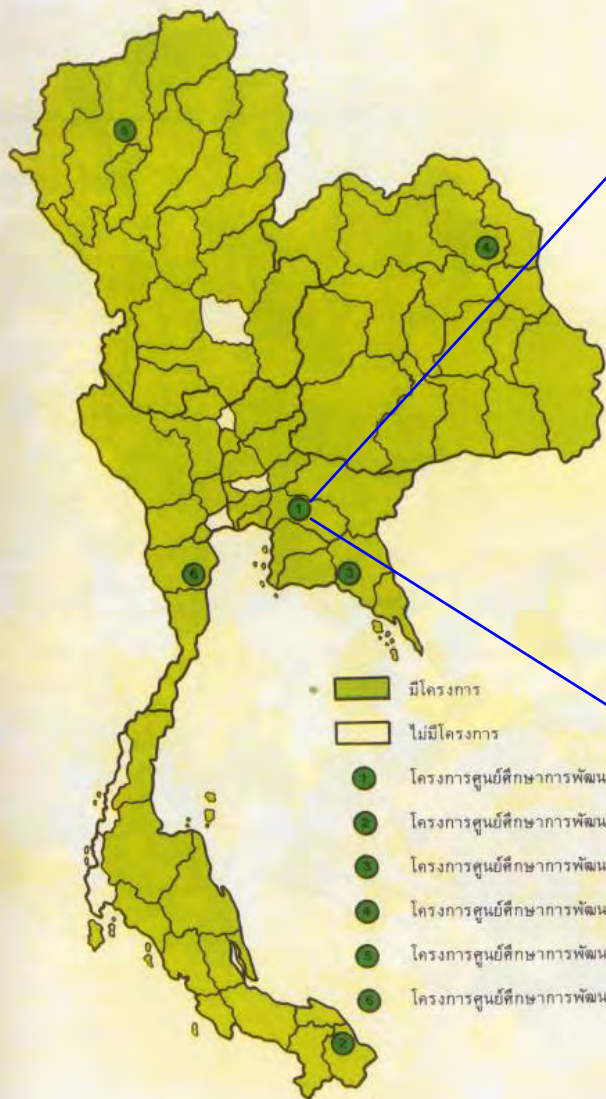
จากจำนวนโครงการฯ ที่มีอยู่ทั่วราชอาณาจักรมากกว่า 1,300 โครงการนี้ 70% เป็นโครงการด้านพัฒนาแหล่งน้ำ 10% เป็นโครงการพัฒนาด้านการเกษตรฯ และ 8% เป็นโครงการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง สำหรับโครงการพัฒนาด้านสังคมหมู่บ้านฯ มีโครงการ 7% อีก 2% เป็น

แผนที่ 3.8 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529 จำแนกตามจำนวนโครงการ

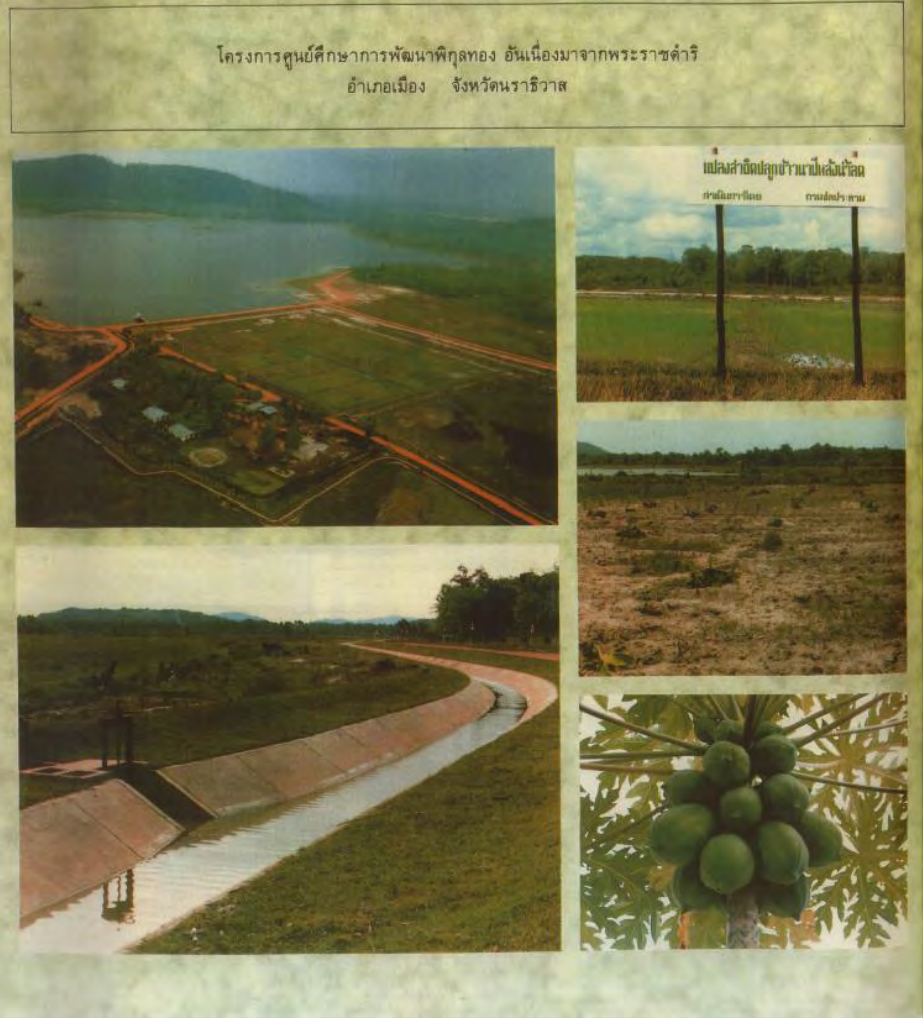
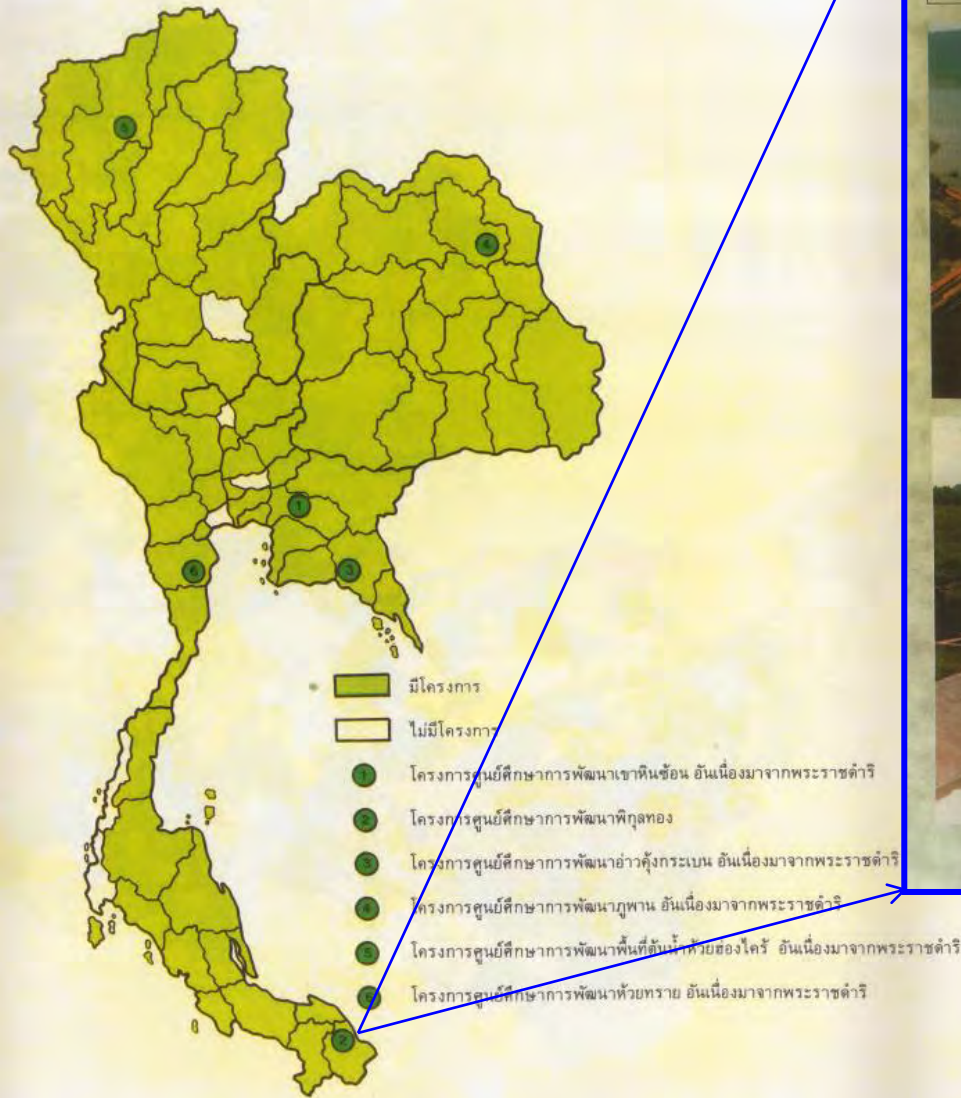

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

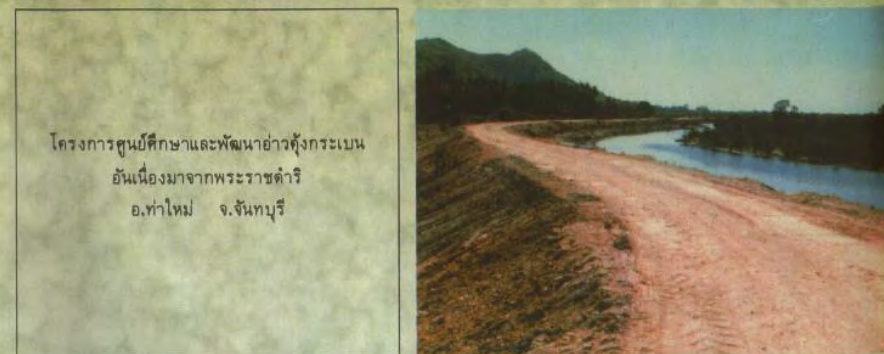
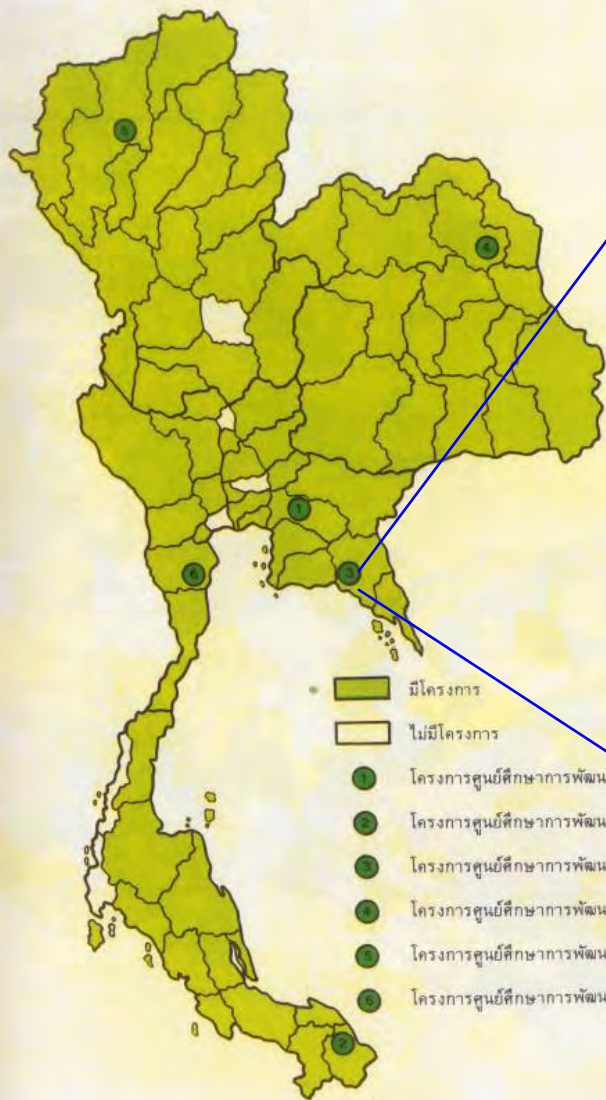
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน
ตำบล เขานินช้อน ฉะเชิงเทรา

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. เมือง จ.นราธิวาส

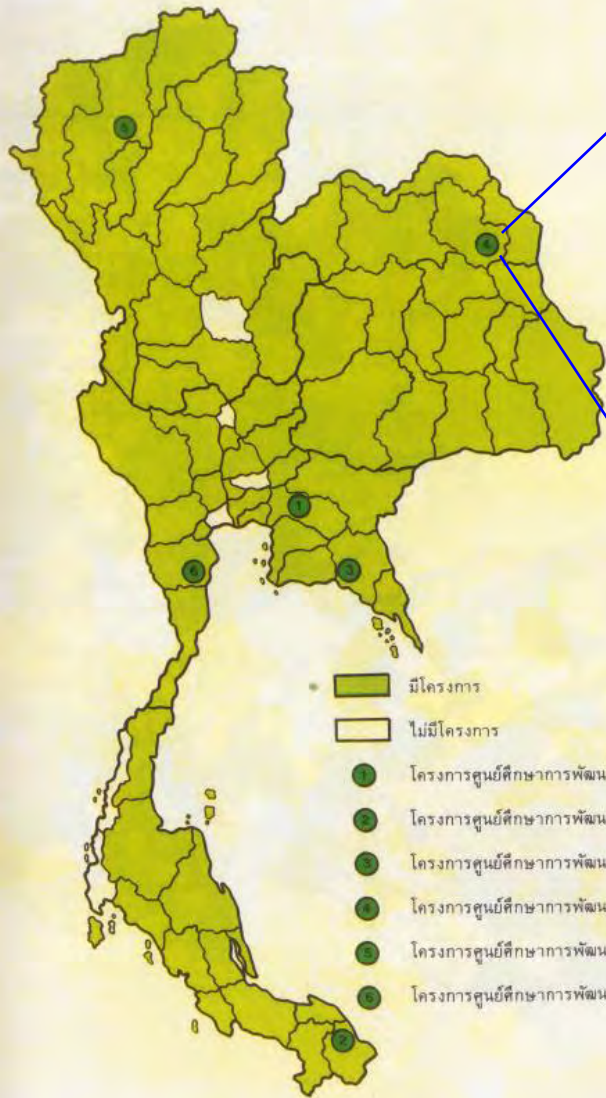
แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

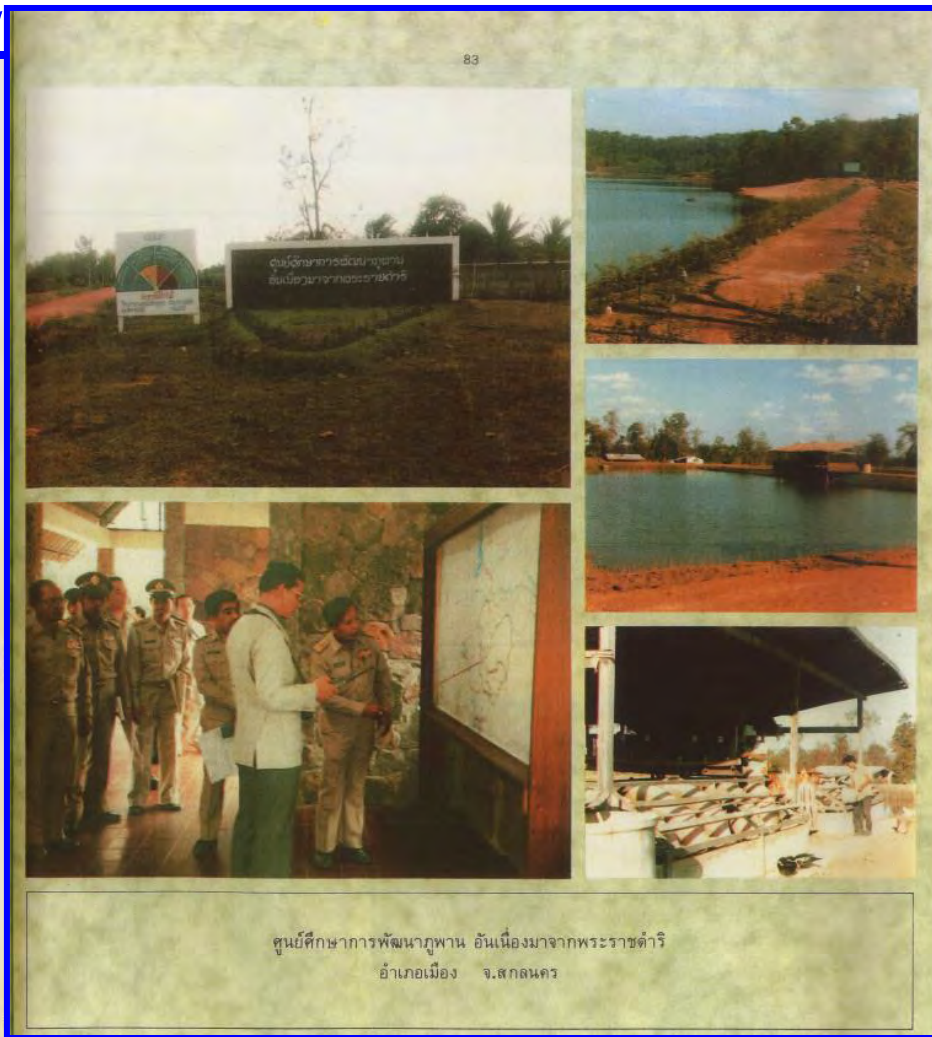
โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ อ. ท่าใหม่ จ. จันทบุรี

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

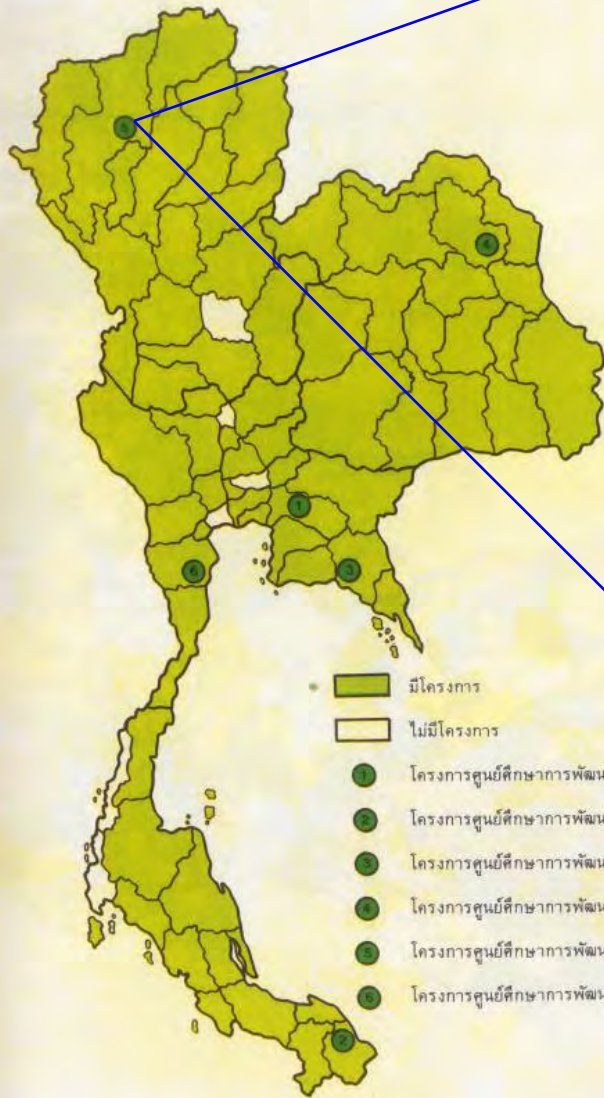
- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- ① โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ② โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ③ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ④ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑤ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑥ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จ.สกลนคร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ อ. เมือง จ. สกลนคร

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- 1 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- 3 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 4 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 6 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

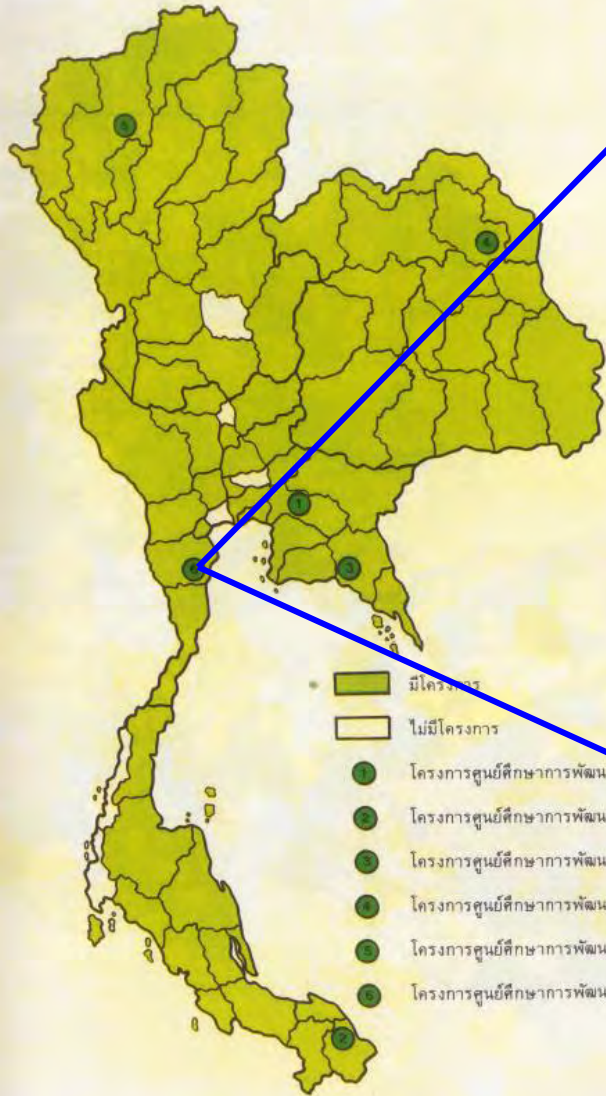
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. คอยสะเก็ด จ. เชียงใหม่

4/5/2006-9/22/2015

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

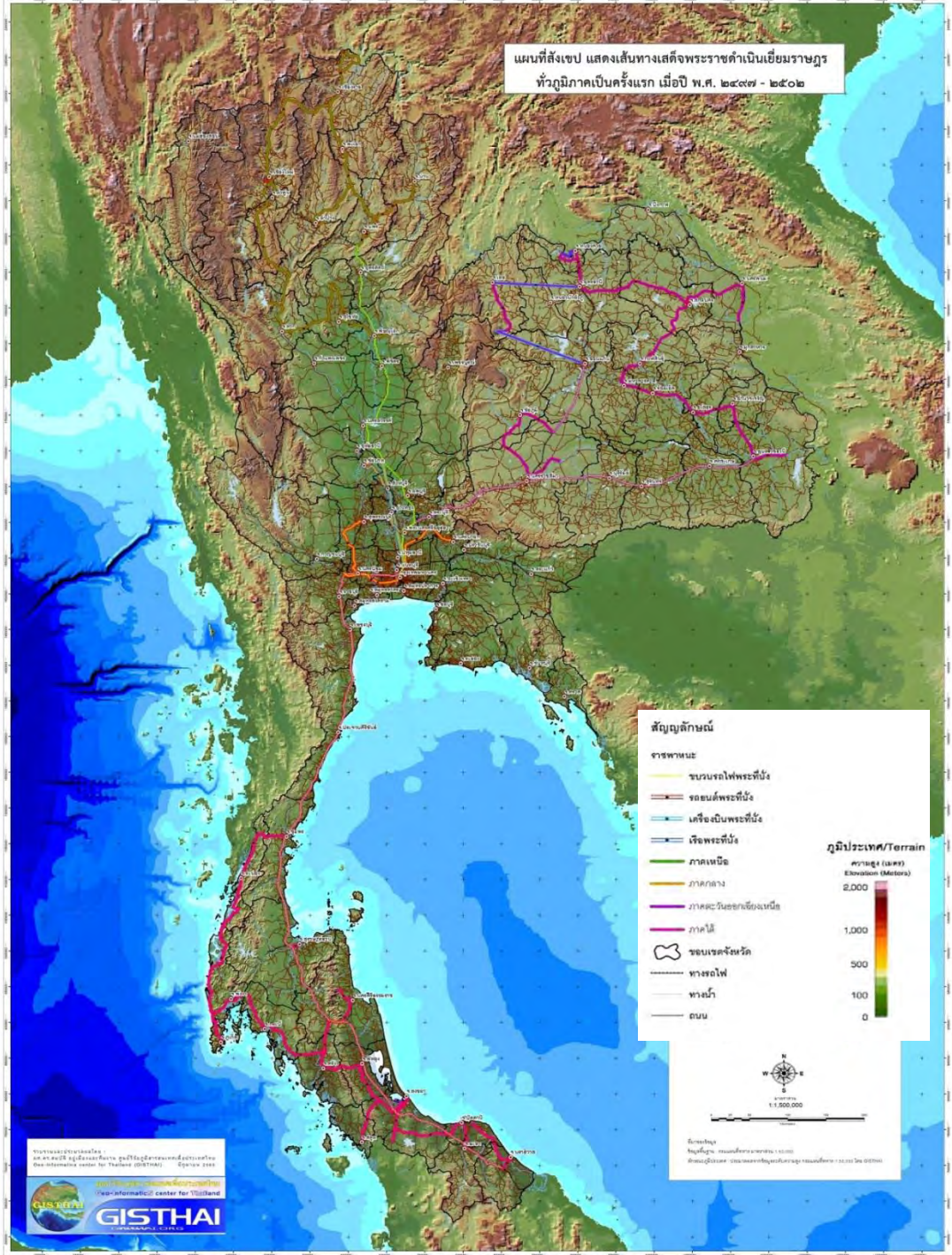
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอชะอำ จ.เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี

1/11/2008-12/21/2015

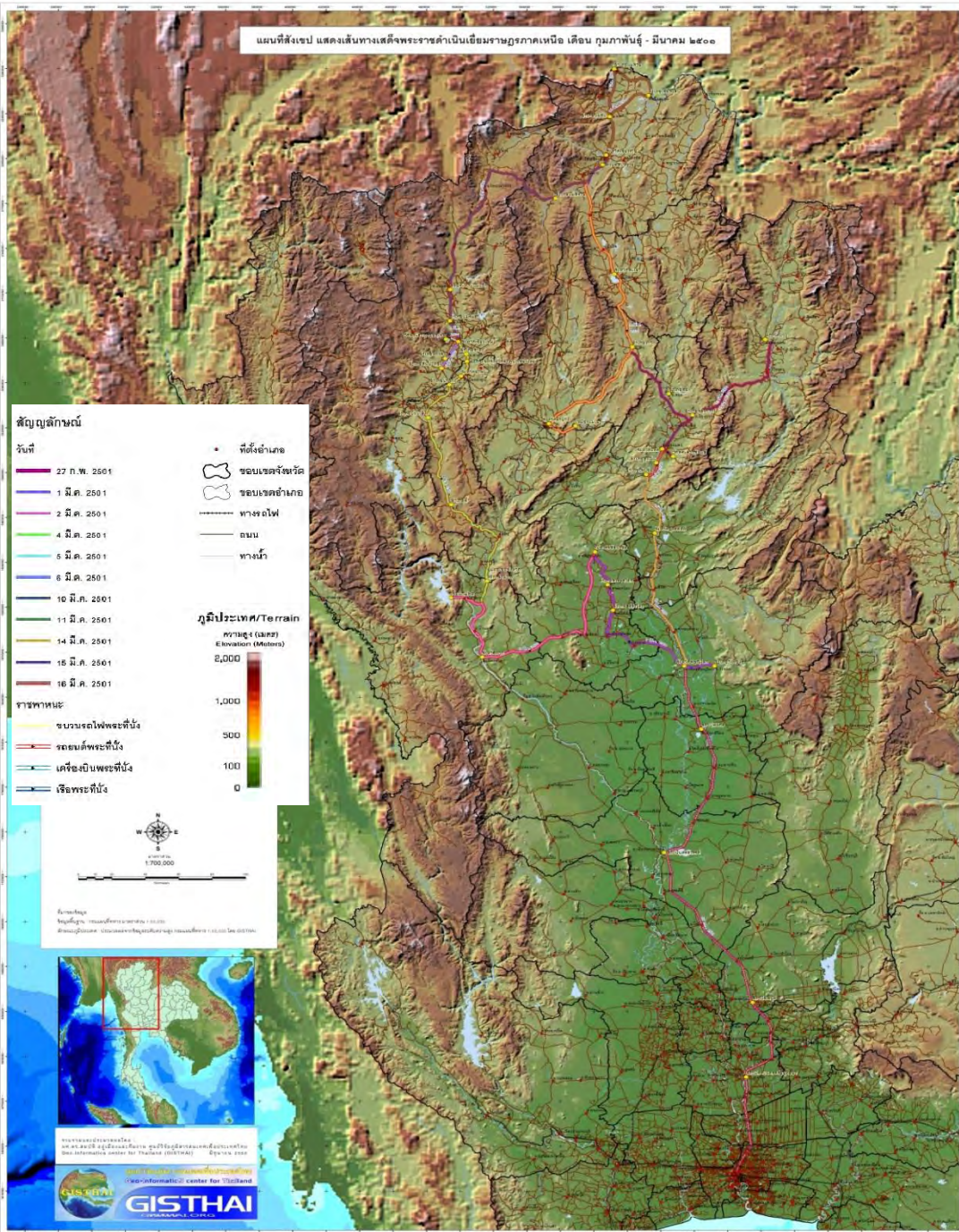

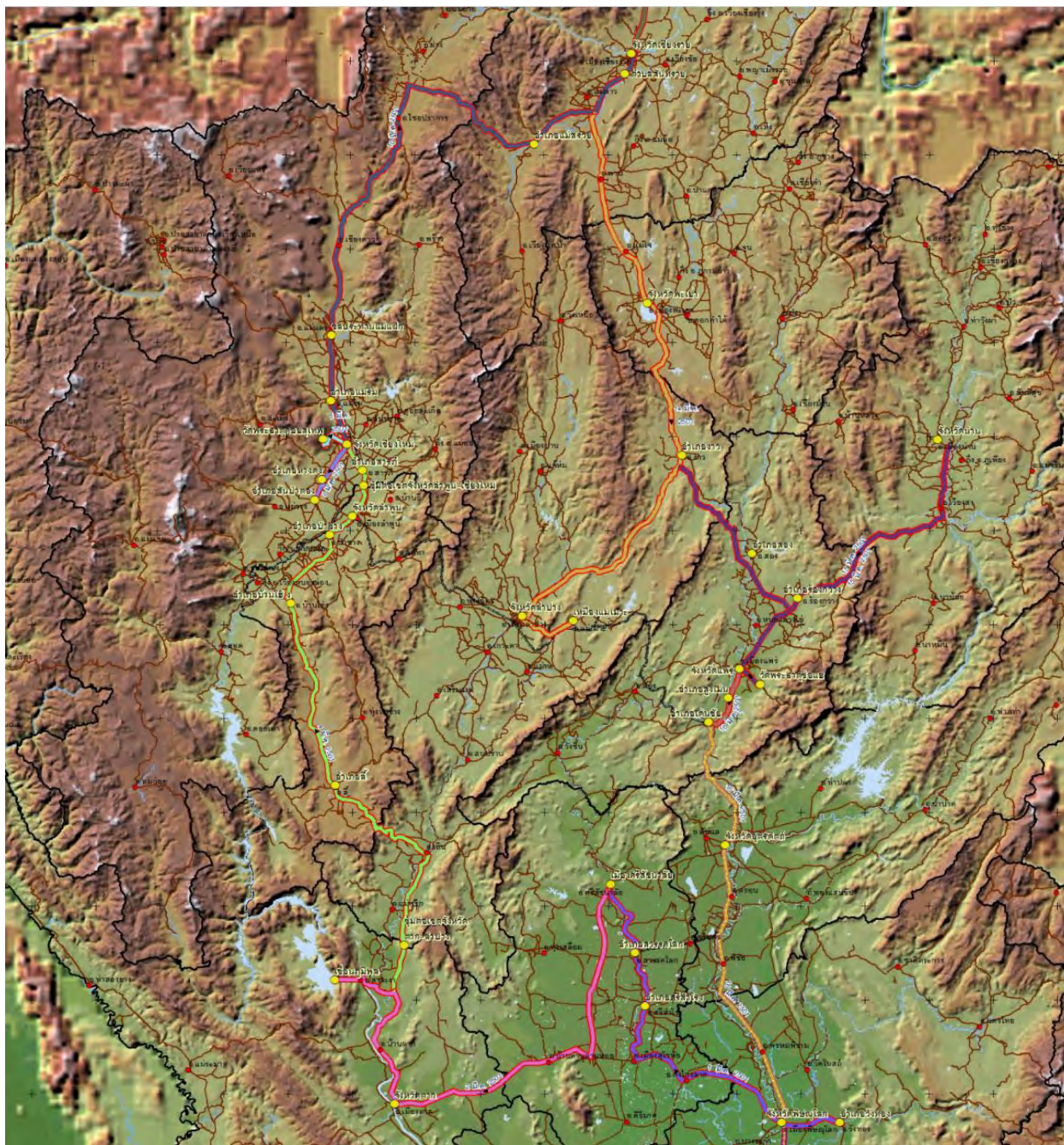

แผนที่สังเขปแสดงเส้นทางประวัติศาสตร์ครั้ง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรใน ๔ ภูมิภาคเป็นครั้งแรกในรัชกาล โดยเริ่มจากภาคกลาง (ในปี ๒๔๙๗) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ในปี ๒๔๙๘) ภาคเหนือ (ในปี ๒๕๐๑) และภาคใต้ (ในปี ๒๕๐๒) ตามลำดับ

แผนที่สังเขป แสดงเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินเยือนราษฎรภาคเหนือ เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๐๑

ภาพแผนที่สังเขป บริเวณภาคเหนือตอนบน แสดงเส้นทางประวัติศาสตร์ การเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดภาคเหนือ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๐๑ (จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ)

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร จังหวัดภาคเหนือ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๐๑ (แหล่งข้อมูลอ้างอิง : สำนักพระราชวัง, ๒๕๓๒)

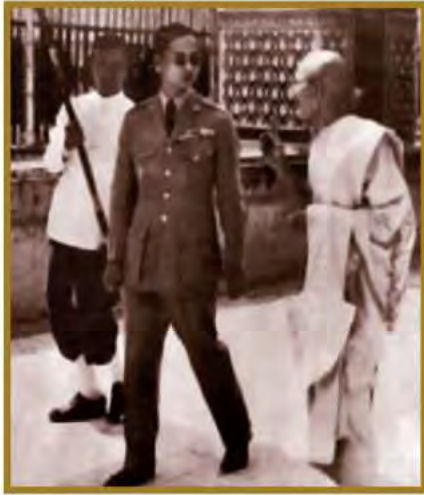
ทอดพระเนตรกิจการการดำเนินงานของการก่อสร้าง ที่เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร จังหวัดภาคเหนือ ๕ มีนาคม ๒๕๐๑ (แหล่งข้อมูลอ้างอิง : สำนักพระราชวัง, ๒๕๓๒)

ภาพแผนที่สังเขป บริเวณภาคเหนือตอนบนสุด แสดงเส้นทางประวัติศาสตร์ การเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมราษฎร
จังหวัดภาคเหนือ วันที่ ๕ - ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๑ (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย ก่อนถึงจังหวัดแพร่)

“ถึงจะใช้เวลาเพียง ๑๙ วัน เพื่อเสด็จฯ ให้ทั่วภาคเหนือ สิ่งที่สองพระองค์ได้บันทึกเอาไว้ในพระราชหฤทัยนั้นมากมาย ยาวนาน เพราะการที่ทรงรอนแรม เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมบ้านเมืองและราษฎรภาคเหนือ จะต้องบรรทมที่ไหน เสวยพระกอาหารอย่างไร ทรงรับความจริงทุกประการ ถึงจะทรงเหน็ดเหนื่อยเพียงไร แต่ด้วยกำลังพระทัยที่แน่วแน่ทำให้ทั้งสองพระองค์ได้ทรงพบเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นจริงมาด้วยดี”

วันพุธ ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปยังวัดพระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
(แหล่งข้อมูลอ้างอิง : สำนักพระราชวัง, ๒๕๓๒)

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ ๖ - ๙ มีนาคม ๒๕๐๑ (แหล่งข้อมูลอ้างอิง : ศศ.ดร.สมปิต อยุธยาเมือง www.gsthal.org สำนักพระราชวัง, ๒๕๓๒)

 Gisthai shared a post. ⋮

Published by Sombat Yumuang [?] · 21 March 2017 · 🌐

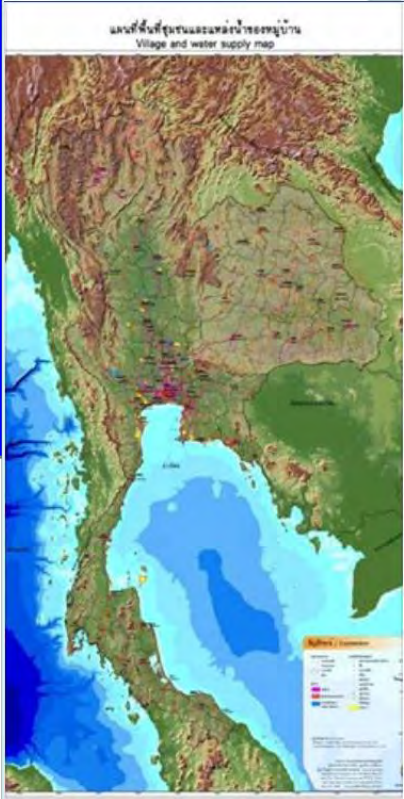
ท่านทราบไหมว่า..'พ่อของแผ่นดินเสด็จฯ เยี่ยมราษฎร...มีระยะทางมากกว่าโลกถึงดวงจันทร์'

..สถิติโดยเฉลี่ยระยะทางเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรประมาณ 25,000 กิโลเมตรต่อปี..

..ระยะทางที่ดวงจันทร์ห่างจากโลกประมาณ 363,000 กิโลเมตร เมื่อรวบรวมระยะทางเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรจากตัวเลขจริงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2528 มีระยะทางรวมทั้งสิ้น 384,400 กิโลเมตร...รวมสถิติแค่เพียง 17 ปีเท่านั้น ในหลวงของเราที่เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรของพระองค์มากกว่าระยะทางจากโลกถึงดวงจันทร์แล้ว..

..และท่านทราบไหมว่า..'พ่อหลวงได้เสด็จฯไป"ทำเป็นธรรม"ให้กับราษฎรของพระองค์ที่ใดบ้างในพื้นที่แผ่นดินไทย และได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่นั้นๆไปอย่างไรบ้างในเวลาต่อมาในช่วง 70 ปีที่พระองค์ทรงครองราชย์..

..และที่สำคัญที่สุด เราได้เรียนรู้ เข้าใจ และเกิดปัญญาอย่างแท้จริงอย่างไรบ้าง ที่จะนำแนวทางที่พระองค์ได้ทรง"ทำเป็นธรรม"ให้เราไว้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรมแทบจะทุกๆพื้นที่ของประเทศเรา ไปปฏิบัติสานต่อเพื่อพัฒนาและขยายผลให้เกิดความพอเพียงกับการดำรงชีวิตของเรา และทำให้ประเทศไทยของเราอยู่อย่างยั่งยืนทั่วทุกแห่งตราบนิรันดร์.. 🙏🙏🙏🍀🍀

ความประทับใจของผมกับ "ในหลวง รัชกาลที่ 9 " ในปี พ.ศ. 2543 และ 2546

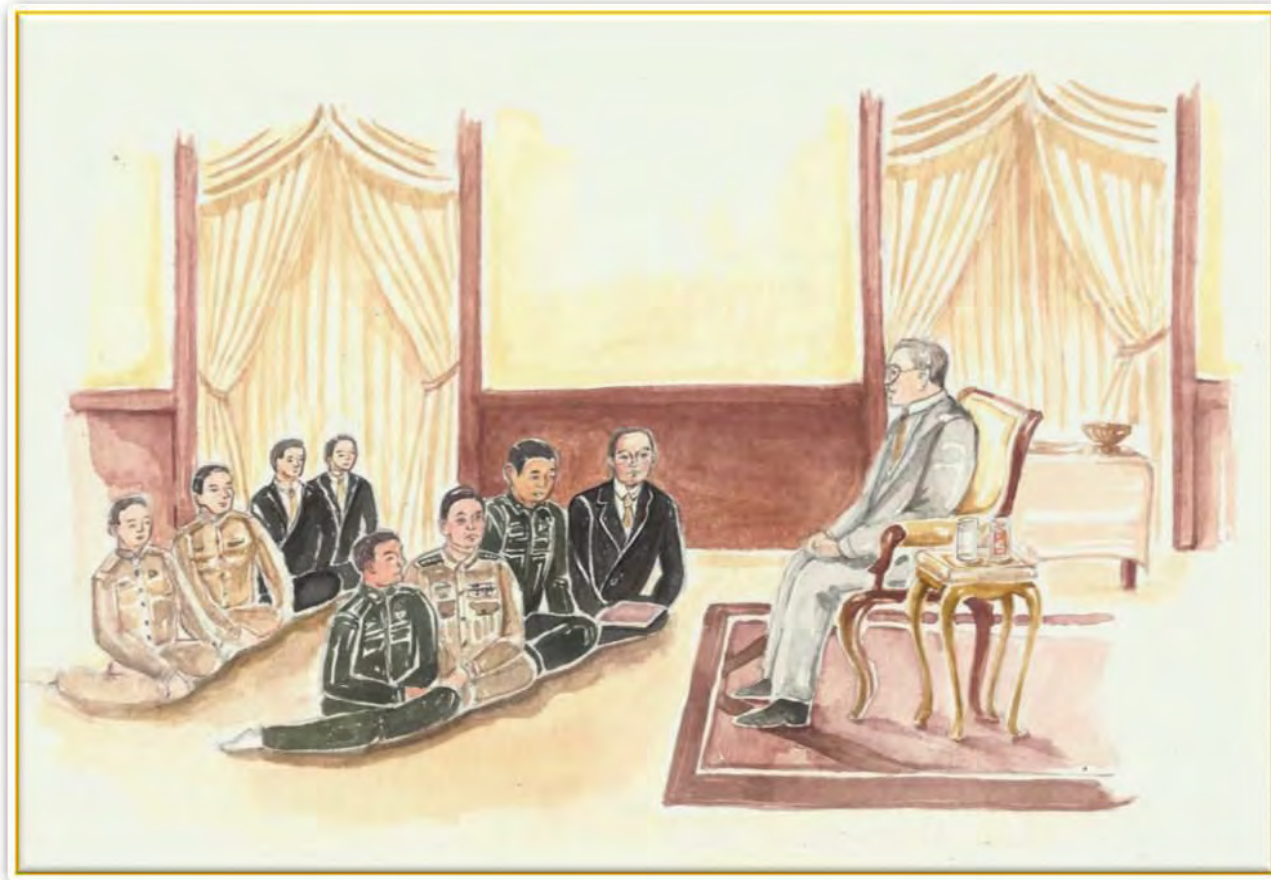
"ผู้ทำแผนที่สนองพระมหากรุณาธิคุณ" โดย TNN 24

..เทปออกอากาศ เมื่อ 23:15 น. วันที่ 16 พฤศจิกายน 2559

<https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=qLuAWx1-oXw>

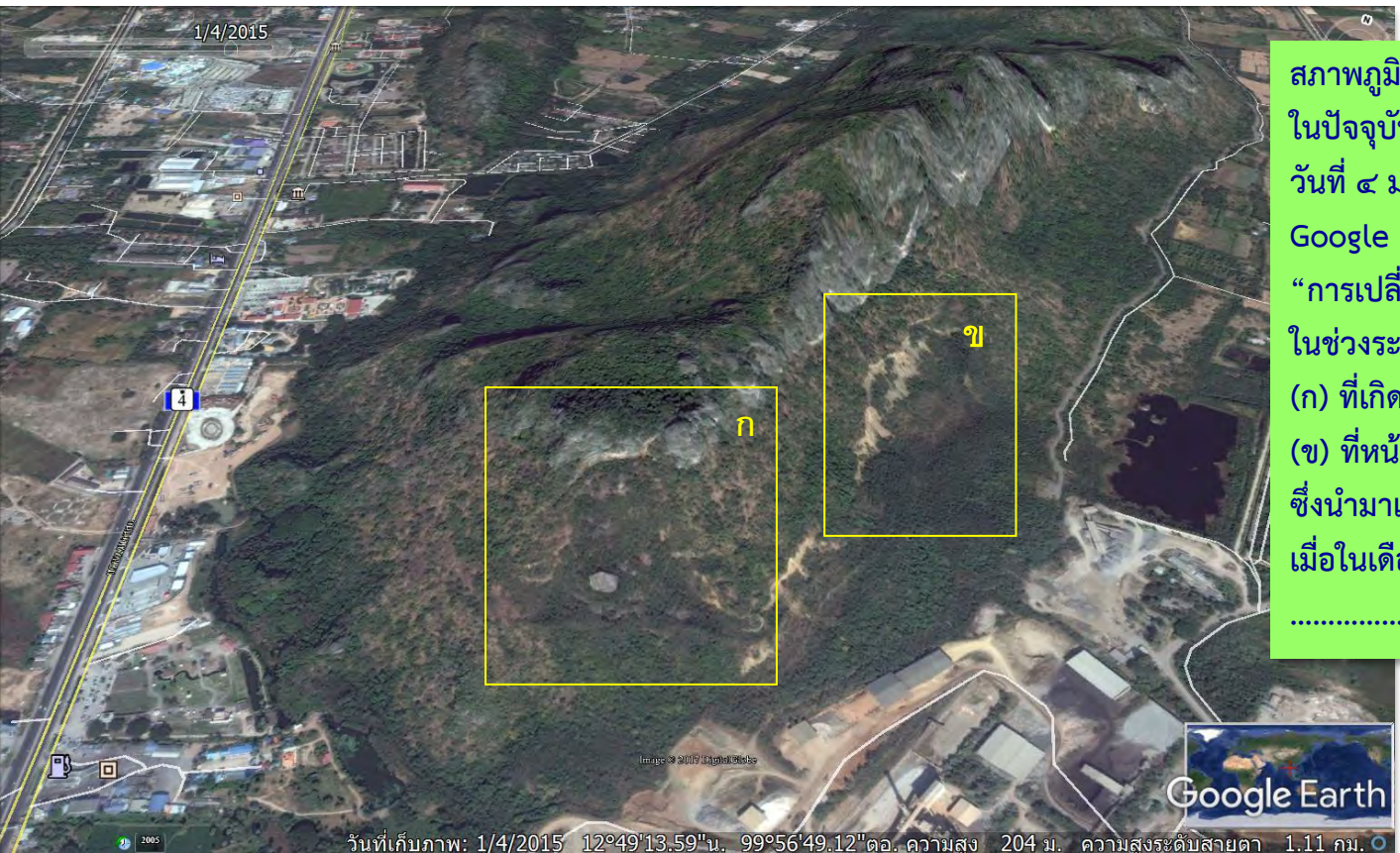
The screenshot shows a YouTube video player interface. At the top, the address bar displays the URL: <https://www.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=qLuAWx1-oXw&app=desktop>. The YouTube logo is visible on the left, and a search bar contains the Thai word 'ค้นหา'. The video player shows a man in a dark suit and glasses speaking. Behind him is a map of Thailand. The video title is 'ผู้ทำแผนที่สนองพระมหากรุณาธิคุณ' (Mapmaker who serves the royal grace) and the channel is 'TNN 24'. The video progress bar shows 2:44 / 4:55. The video player controls include play, next, volume, and settings icons.

การเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เพื่อถวายรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ

ภาพวาดจำลองเหตุการณ์จากบันทึกของข้าพเจ้า ในระหว่างการเข้าเฝ้าถวายรายงานของโครงการฯ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๓
โดยข้าพเจ้านั่งพับเพียบอยู่ในแถวหน้า ด้านขวาสุดของพระองค์ (ภาพวาดโดย นางสาวฐิติกานต์ อยู่เมือง)

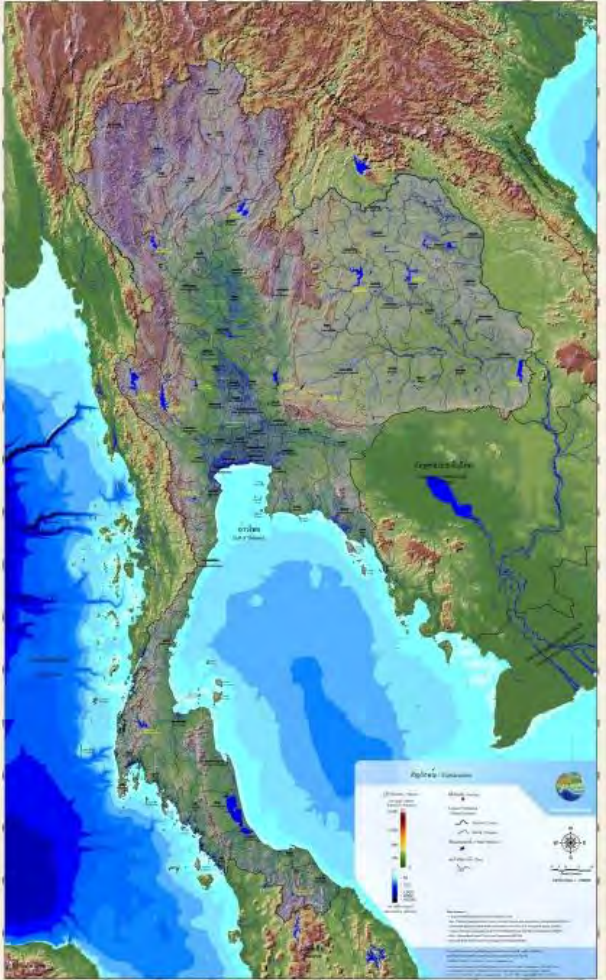
สภาพภูมิประเทศของเขานางพันธุรัต
 ในปัจจุบัน (ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมเมื่อ
 วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ของ
 Google Earth) ที่แสดงให้เห็นถึง
 “การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามธรรมชาติ”
 ในช่วงระยะเวลา ๑๕ ปี ในบริเวณพื้นที่
 (ก) ที่เกิดการถล่มตรงหน้าผา และ
 (ข) ที่หน้าดินถูกขุดออกไป
 ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับ ภาพถ่ายในพื้นที่จริง
 เมื่อในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (ด้านล่าง)
 .....!!!!

ที่มาของแรงบันดาลใจ : จากการถวายงานในหลวง รัชกาลที่ ๙

พระบรมฉายาลักษณ์ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ขณะทรงงาน
“แผนที่จำลองลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย”

แผนที่จำลองลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย

“แผนที่จำลองลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย”

(ขนาด ๑.๒ X ๒.๐ เมตร) ที่ข้าพเจ้าและทีมงานศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย (GISTHAI) นำทูลเกล้าถวายฯ ในหลวง รัชกาลที่ ๙

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ในวโรกาสที่พระองค์ทรงเสด็จเปิดอาคาร “ภัคดีจักรินทร์”

ค่ายนเรศวร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

<https://web.facebook.com/Gisthai/videos/1817906315143810/>

วิดิทัศน์ ที่บันทึกภาพอริยาบถของ ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ขณะทรงงาน “แผนที่จำลอง ลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย” ในวโรกาสที่พระองค์เสด็จทรงเปิด อาคาร “ภัคดีจักรินทร์” ค่ายนเรศวร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ (แหล่งอ้างอิง : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

..ความภูมิใจที่สุดอีกครั้งในชีวิต เมื่อ 13 ปีที่แล้ว กับ "วิดิโอ..ในหลวง..🙏❤️❤️.." ที่ผมและ GISTHAI เก็บรักษาไว้อย่างดีที่สุด..

.."ในหลวง" ทรงงาน "แผนที่จำลองลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย" (มาตราส่วน 1:1,000,000) ที่ผมและทีมงานศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศแห่งประเทศไทย (GISTHAI) ทำขึ้นมาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2546 และได้มีโอกาสนำถวาย "ในหลวง" เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการทรงงานของพระองค์ แม้จะเพียงน้อยนิดก็ตาม.. 🙏❤️❤️

🌐 Cr. ตัดมาจากวิดิโอ(บางส่วน) ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ภาค 7) ได้บันทึกเอาไว้ .. "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพระราชดำเนินทรงเปิด "อาคาร ภัคดีจักรินทร์ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ฯ ค่ายนเรศวร อ.หัวหิน..)

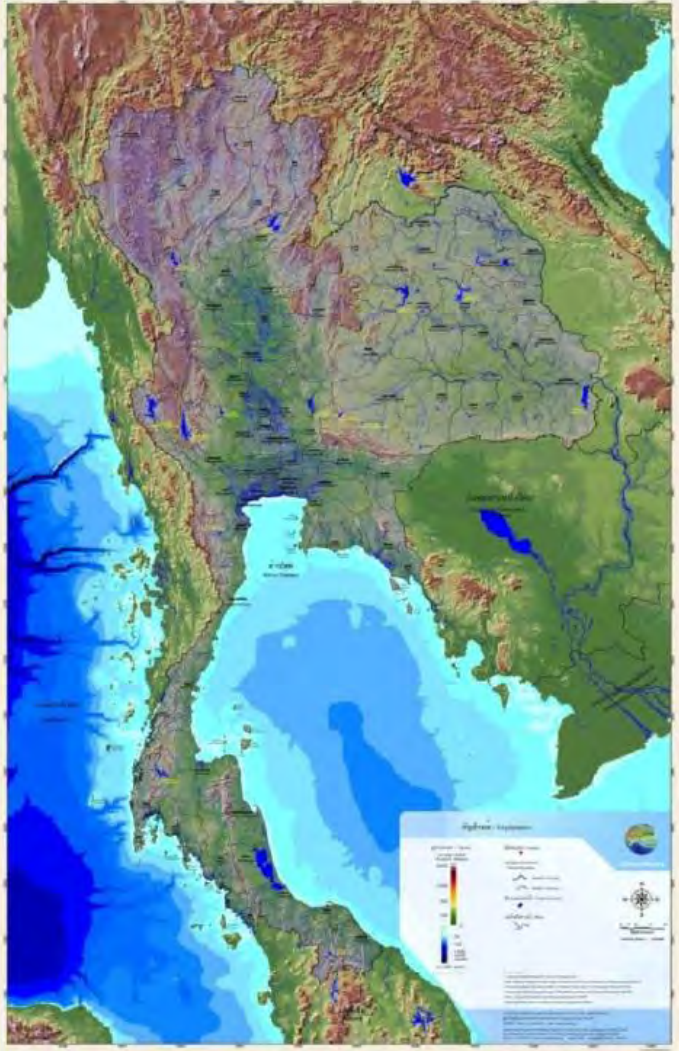

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท”

เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ อยู่เมือง

แผนที่จำลองลักษณะภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

“ประโยชน์ของการใช้แผนที่ มีความสำคัญมาก เพราะใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ดี” พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๒๔ มีนาคม ๒๕๔๓ ณ วังไกลกังวล

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

ความสัมพันธ์ในการพัฒนาและการเติบโตของชุมชน พร้อมความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ด้วยคุณธรรมนำความรู้

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบองค์รวม

ความเสมอภาคและความเท่าเทียม

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม พัฒนาอย่างยั่งยืน มีความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

การเรียนรู้และนิยาม “คุณค่า” ขององค์ความรู้และภูมิปัญญาจาก “ปรัชญาและหลักการทรงงาน” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานไว้ไว้ มาใช้แก้คุณค่าในชีวิตของตนเององค์กร และส่วนรวม ที่เริ่มจาก “คุณค่าจากภายใน” ในลำดับแรก และ “คุณค่าจากภายนอก” ในลำดับต่อไป แล้วนำไปประยุกต์กับบริบทสถานการณ์และสถานการณ์ “ภูมิปัญญา ตามรอยพระบาท” ด้วยองค์ความรู้ที่เป็นรูปธรรมในเชิงพื้นที่ ด้วยการพัฒนาแนวคิดในเชิงกลยุทธ์ตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ที่แบบองค์รวม (Holistic Management) เพื่อการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่เป็นหลักการพัฒนาและสร้างความเติบโตของชุมชน ให้มีความ “พอประมาณ - มีเหตุผล - มีภูมิคุ้มกัน” ที่กำกับด้วย “คุณธรรมนำความรู้” จาก “ศาสตร์พระราชา” ซึ่งจะทำให้เกิดความยั่งยืนและเกิดความสมดุลในเชิงพื้นที่ ได้อย่างมี “คุณค่า” ที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

การนำ “ระบบภูมิสารสนเทศ (Geo-Information)” มาเป็น “เครื่องมือ” จึงมีความสำคัญสำหรับองค์การทุกระดับ ที่ควรเรียนรู้และนำมาใช้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน ตามกติกาดังกล่าวของประเทศไทยและสากล เพื่อให้รู้ภาคส่วนของตนเองในเชิงพื้นที่ (Spatial Visualization) จากการใช้ “เรียนรู้ เข้าใจ” และสามารถกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกัน (Mindset) เพื่อเป็นทางเลือกในเชิงนโยบายด้วย “ภูมิปัญญา เข้าถึง” ที่จะได้มองข้อมูลในเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่ ตามแนวทางการบริหารจัดการ “แบบองค์รวม” นำไป “พัฒนา” และรับเครื่องมือการวิจัยที่ทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศสร้าง “คุณค่า” ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เกิดประโยชน์ต่อองค์กรตนเอง สังคม และประเทศชาติ อย่างยั่งยืนและสมดุลสืบไป

สารบัญ

ความนำ

		หน้า
ภาคที่ ๑	ศาสตร์พระราช “ภูมิปัญญา ตามรอยพระบาท”	๑
๑.๑	คุณค่าขององค์ความรู้จากปรัชญาและหลักการทรงงาน	๒
๑.๒	ศาสตร์พระราช : ปรัชญาและหลักการบริหารจัดการแบบองค์รวม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล	๕
ภาคที่ ๒	เส้นทางประวัติศาสตร์ : เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ๔ ภาค	
	ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน ๗ ทศวรรษ	๒๒
๒.๑	เส้นทางประวัติศาสตร์ : เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ๔ ภาคครั้งแรกของรัชกาล	๒๓
๒.๒	ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน ๗ ทศวรรษ	๕๗
๒.๓	สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ : สถานีวิจัยแห่งแรกของโครงการหลวง	๗๓
๒.๔	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสุดท้ายในรัชกาล “โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จังหวัดปราจีนบุรี	๙๕
ภาคที่ ๓	น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาอันที่สุดมิได้	
	“การเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายงาน”	๑๐๕
ภาคที่ ๔	“เรียนรู้และเข้าใจ” ด้วยภูมิสารสนเทศ สู่ “การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล”	
	ด้วยแนวทางการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบองค์รวม	๑๒๗
๔.๑	“เรียนรู้และเข้าใจ” ด้วยภูมิสารสนเทศ	๑๒๘
๔.๒	แนวทางการบริหารจัดการแบบองค์รวมด้วยภูมิสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล	๑๔๑
๔.๓	องค์ความรู้และภูมิสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการพิบัติภัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำแบบองค์รวม	๑๕๗
๑.	องค์ความรู้และภูมิสารสนเทศ สำหรับการบริหารจัดการแบบองค์รวม เพื่อลดผลกระทบในอนาคต จากการเกิดตะกอนไหลถล่ม และน้ำป่าทะกอนป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยบริเวณเทือกเขาสูง : กรณีศึกษาในปี ๒๕๔๔ บริเวณเนินตะกอนรูปพัดของลุ่มน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕๙
๒.	องค์ความรู้และภูมิสารสนเทศ “บทเรียน” สำหรับการบริหารจัดการอุทกภัยแบบองค์รวม เพื่อลดผลกระทบในอนาคต จากการเกิดมหาอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ บริเวณลุ่มแม่ น้ำเจ้าพระยาและลุ่มแม่ น้ำที่เกี่ยวข้อง	๑๖๙
บรรณานุกรม		๒๒๙

ภาคที่ ๑	ศาสตร์พระราช “ภูมิปัญญา ตามรอยพระบาท”	๑
๑.๑	คุณค่าขององค์ความรู้จากปรัชญาและหลักการทรงงาน	๒
๑.๒	ศาสตร์พระราช : ปรัชญาและหลักการบริหารจัดการแบบองค์รวม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล	๕
ภาคที่ ๒	เส้นทางประวัติศาสตร์ : เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ๔ ภาค ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน ๗ ทศวรรษ	๒๒
๒.๑	เส้นทางประวัติศาสตร์ : เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ๔ ภาคครั้งแรกของรัชกาล	๒๓
๒.๒	ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใน ๗ ทศวรรษ	๕๗
๒.๓	สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ : สถานีวิจัยแห่งแรกของโครงการหลวง	๗๓
๒.๔	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสุดท้ายในรัชกาล “โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จังหวัดปราจีนบุรี	๙๕
ภาคที่ ๓	น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาอันที่สุดมิได้ “การเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายงาน”	๑๐๕
ภาคที่ ๔	“เรียนรู้และเข้าใจ” ด้วยภูมิสารสนเทศ สู่ “การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล” ด้วยแนวทางการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบองค์รวม	๑๒๗

ภาคที่ ๑

ศาสตร์พระราชา : “ภูมิปัญญา ตามรอยพระบาท”

๑.๑ คุณค่าขององค์ความรู้จากปรัชญาและหลักการทรงงาน

๑.๒ ศาสตร์พระราชา : ปรัชญาและหลักการบริหารจัดการแบบองค์รวม
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล

การเรียนรู้ “คุณค่าขององค์ความรู้และภูมิปัญญา” จากปรัชญาและหลักการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 (Derivatives from King Bhumibol Adulyadej's Philosophy and Concept)

๑. ปรัชญาการทรงงาน - คุณค่าที่มาจากภายใน
 (Philosophy - Intrinsic Values)

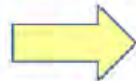
- ❖ ทรงทศพิธราชธรรม “ทำเป็นธรรม”
- ❖ ทรงสัมมาสติ (Mindfulness) ด้วยสมาธิ
- ❖ ทรงแสวงหาปัญญา (Wisdom) ให้เกิดแจ้ง
- ❖ ทรงงานด้วยความเพียร
- ❖ ทรงงานอย่างมีความสุข

ถ้าไม่มี ๑. ปรัชญาการทรงงาน - คุณค่าที่มาจากภายใน
 จะไม่มี ๒. หลักการทรงงาน - คุณค่าที่มาจากภายนอก

- ❖ พระองค์ทรงมีพันธสัญญากับตัวเอง
- ❖ กำหนดเงื่อนไขใหม่ & ผู้มีส่วนร่วม (ประชาชน / องค์กร / ประเทศ)

๒. หลักการทรงงาน - คุณค่าที่มาจากภายนอก
 (Concept - Extrinsic Values)

- ❖ มององค์รวม (Integrated - Holistic)
- ❖ เข้าใจ - เข้าถึง ภูมิปัญญา - พัฒนา : คำนึงถึงภูมิสังคม
- ❖ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ / ทำตามลำดับขั้น / ไม่ยึดติดตำรา / ระเบิดจากข้างใน / แก้ปัญหาที่จุดเล็ก / ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด / ทำให้ง่าย / เน้นการมีส่วนร่วม / ชาดทุนคือกำไร / ทำงานอย่างมีความสุข (Process / Phases / Step / Layers / Stakeholders, etc.)
- ❖ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม / ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน
- ❖ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ / ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ / ปลูกป่าในใจคน
- ❖ เศรษฐกิจพอเพียง / พออยู่พอกิน / พึ่งตนเอง / รู้-รัก-สามัคคี
- ❖ เป็นพลวัต / สมดุล / การจัดการทรัพยากร ๔ ด้านที่เหมาะสม (Dynamics, Balance and Equilibrium)
- ❖ กำหนด “คุณค่า” ชัดเจน / มีการบริหารความเสี่ยง

(ปรับปรุงเพิ่มเติมมาจากกรอบแนวคิดของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ทิณพงษ์, พฤษภาคม ๒๕๖๐)

“ทุกสิ่งทุกอย่างในแต่ละพื้นที่ล้วนเป็นเรื่องเดียวกัน จึงไม่มีเรื่องไหนในแต่ละแห่งที่แก้ปัญหได้ด้วยศาสตร์เพียงด้านเดียว และการที่จะมีความรู้รอบด้าน มองเห็นพื้นที่ในแต่ละแห่งได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งอย่างเป็นระบบและเป็นพลวัตได้นั้น การดำเนินงานต้องใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อที่จะนำไปสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน ตามกติกาและกฎระเบียบของประเทศไทยและสากล เพื่อให้ทุกภาคส่วนมองเห็นเป้าหมายในเชิงพื้นที่ และสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกัน (Mindset) จนเกิดเป็นทางเลือกเชิงนโยบาย ที่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจ ที่นำไปสู่ “ภูมิปัญญา” ที่จะได้มุมมองใหม่ในเชิงยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่ ตามแนวทางการบริหารจัดการแบบองค์รวม (Holistic Management) เพื่อใช้ขับเคลื่อนภารกิจที่จำเป็นและเร่งด่วน ให้สามารถสร้าง “คุณค่า” ในการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างยั่งยืนและสมดุล ที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิผลอย่างแท้จริง”

ในการประยุกต์ใช้ “ศาสตร์พระราชา” ต้อง “ร่วมทำ (Co-creation)” ด้วยความรัก ความปรารถนา และด้วยใจ (ปรัชญาการทรงงาน “คุณค่า” ที่มาจากภายใน) ที่ต้องเชื่อมโยงปัจจัยองค์ประกอบของปัญหาออกมาเป็น “องค์รวม (Holistic Integrated)” ซึ่งไม่ยึดติดตามตำรา ปรับตามบุคคล สภาพพื้นที่ และสถานการณ์ (ปรัชญาการทรงงาน “คุณค่า” ที่มาจากภายนอก) ตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ “ศาสตร์พระราชา” ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีมากถึง ๔,๖๘๕ โครงการ และเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

“ทั้งนี้ ผลลัพธ์ (Output) ของ “ศาสตร์พระราชา” คือ การเกิดคุณค่าบนแผ่นดินโดยธรรม (Intrinsic Value) และประโยชน์สุข (External Value) แห่งมหาชนชาวสยาม ตามพระปฐมบรมราชโองการ พร้อมรู้ รัก สามัคคี อันเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล”

(ปรับปรุงเพิ่มเติมมาจากกรอบแนวคิด ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ทิณพงษ์, พฤษภาคม ๒๕๖๐)

กษัตริย์นักพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็น “กษัตริย์นักพัฒนา” ทรงเป็นผู้รู้จักจริงในการทำงานในแต่ละด้านจากการศึกษาข้อมูล เอกสาร วิธีทำแต่ละเรื่องอย่างละเอียด ทั้งศึกษาเรื่องกระบวนการการพัฒนา ศึกษาแผนที่ ศึกษาสภาพศาสตร์-ภูมิอากาศ ศึกษาดินและน้ำ ฯลฯ ว่าเป็นอย่างไร เมื่อพร้อมแล้วจึงจะดำเนินการ โดย ลักษณะการพัฒนาจะเป็นแบบบนลงล่างและล่างขึ้นบน แบบคู่ขนาน (Dual Track) และต้องเป็นไปตามขั้นตอน แบบองค์รวม ดังจะเห็นได้จากการพัฒนาที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของชุมชน หรือ “ระเบิดจากข้างใน” เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพร้อมที่จะรับความเจริญจากภายนอก

หลักการในการพัฒนาของพระองค์ ทรงมีความลุ่มลึก มีองค์ความรู้รอบด้าน มองการไกลเน้นความยั่งยืนเป็นสำคัญ ในลักษณะมองภาพรวมและศักยภาพของประเทศ คล้ายกับการต่อจิ๊กซอร์ ทรงเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมโดย

พื้นฐาน กระบวนการพัฒนาต้องกระทำทางด้านนี้ให้มีความเข้มแข็งก่อน เริ่มจาก การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อให้ราษฎรสามารถประกอบอาชีพได้ พร้อมกับการพัฒนาการเกษตรด้านต่างๆ เช่น ดิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ต่อมาเป็นเรื่องของการคมนาคมเพื่อการเดินทาง การขนส่งสินค้า ให้ได้สะดวกและปลอดภัยขึ้น จากนั้นเป็นเรื่องการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ทั้งหมดล้วนสัมพันธ์และเชื่อมโยงถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยั่งยืนและสมดุล ส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคงในระยะยาว

นอกจากนี้ พระองค์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ สะท้อนจากการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง ครอบคลุมทุกภูมิภาค ที่จังหวัดเชียงใหม่ ฉะเชิงเทรา สกลนคร เพชรบุรี จันทบุรี และนราธิวาส เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนให้ประชาชนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ละแห่ง จะเน้นการศึกษาแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์สังคมที่ตั้งอยู่ (ดังแสดงเอาไว้ในภาพแผนที่ด้านล่าง) ยกตัวอย่างเช่นที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี จะมุ่งไปที่ ๕ เรื่องหลัก คือ ๑) พัฒนาดิน ปรับปรุงดินด้วยการปลูกหญ้าแฝก ๒) ฟื้นฟูสภาพป่า ด้วยการปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง ๓) พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและผลิตอาหารโดยให้ความรู้ในการทำเกษตรกรรมอย่างถูกวิธี ๔) พัฒนาแหล่งน้ำ เครือข่ายอ่างเก็บน้ำ และ ๕) เรื่องพลังงานทดแทน ด้วยการปลูกสบู่ดำ การใช้พลังงานจากกังหันลม และโซลาร์เซลล์

การขับเคลื่อนโครงการโดยใช้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ” เป็นแม่ข่าย ร่วมกับโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่จำลองกิจกรรมภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย

○ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. เขาคินซ็อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา : พัฒนาเกษตรกรรมที่สมบูรณ์
2. ห้วยทราย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี : พื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม
3. อ่าวคุ้งกระเบน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี : พื้นฟูและจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล
4. ห้วยฮ่องไคร้ อ.ต๋อยสะแกก่ จ.เชียงใหม่ : พัฒนาพื้นที่ที่น้ำลำธาร
5. พิภพทอง อ.เมือง จ.นราธิวาส : แก้ปัญหาหินพรุนในภาคใต้
6. ภูพาน อ.เมือง จ.สกลนคร : พัฒนาอาชีพเกษตร/อุตสาหกรรมในครัวเรือน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 38 แห่งใน 5 จังหวัดภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน)

- โครงการพัฒนาต่างๆ
1. โครงการพัฒนาออกดูจ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
  2. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
  3. โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง จ.เพชรบุรี
  4. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
  5. โครงการพัฒนาสวนพระองค์ศ.อ.ปะทิว จ.ชุมพร
  6. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

- ศูนย์ศิลปาชีพ
1. ศูนย์กลางศิลปาชีพ ณ สวนจิตรลดา
  2. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จ.อยุธยา
  3. ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จ.สกลนคร
  4. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านจอร์ จ.สกลนคร
  5. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านทรายทอง จ.สกลนคร
  6. ศูนย์ศิลปาชีพ จ.แม่ฮ่องสอน
  7. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านห้วยเค็ด จ.แม่ฮ่องสอน
  8. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่คำ จ.เชียงใหม่
  9. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านวัดจันทร์ จ.เชียงใหม่
  10. ศูนย์ศิลปาชีพเครื่องปั้นดินเผา จ.ลำปาง

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐ : ปรับปรุงมาจาก สำนักงาน กปร., ๒๕๕๔)

แผนที่แบบจำลองภูมิประเทศโดยสังเขป ที่แสดงที่ตั้งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง ซึ่งครอบคลุมทุกภูมิภาค รวมทั้งที่ตั้งของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงๆ ใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ ที่ตั้งของโครงการพัฒนาต่างๆที่สำคัญ และที่ตั้งของศูนย์ศิลปาชีพ

“ศาสตร์พระราช” ใน ๖ มิติ ได้แก่ น้ำ ป่า ดิน เกษตร สิ่งแวดล้อม และพลังงานทดแทน ที่นำลงสู่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอื่นๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล ซึ่งมี “คุณค่า” กับประเทศไทยของเราอย่างที่มีอาจประมาณได้ ใน ๗ ทศวรรษที่ผ่านมา ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่เราต้องช่วยกันสืบสานปณิธานของพระองค์ให้เกิดประโยชน์ขึ้นอย่างยั่งยืน เพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศไทยของเราให้เจริญรุ่งเรืองสืบไปนั้น ได้สรุปเป็น “แผนภูมิ” ที่สำคัญเอาไว้ ซึ่งได้ปรับปรุงมาจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ดังต่อไปนี้

“ศาสตร์พระราชา” ใน ๖ มิติ ลงสู่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล ในระดับพื้นที่

- การพัฒนาแหล่งน้ำ

- การเก็บน้ำให้อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยให้นานที่สุด

- การใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

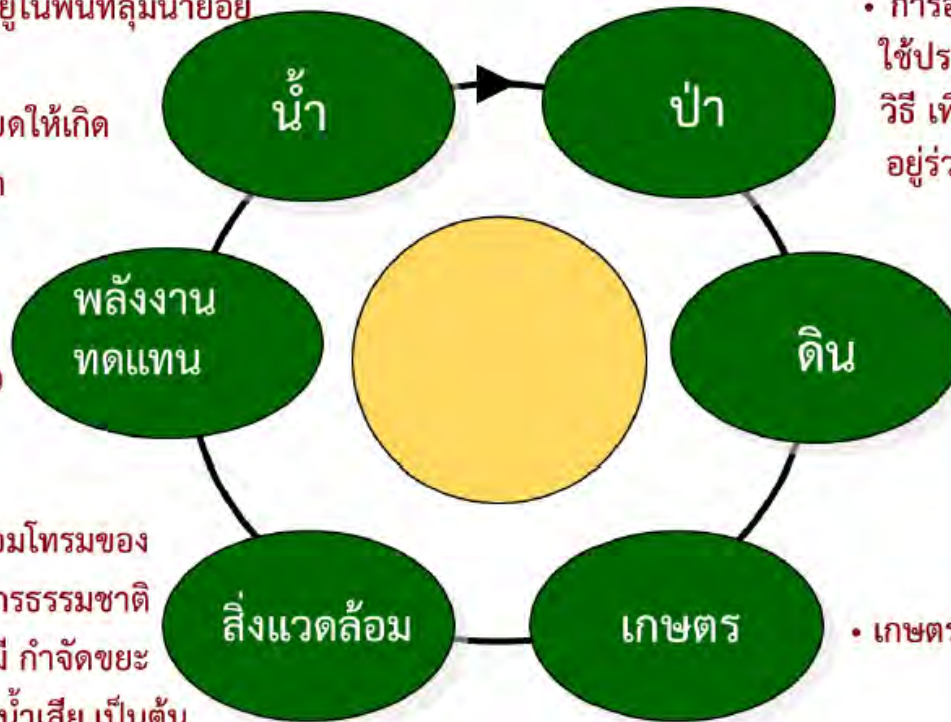
- ไบโอดีเซล

- เชื้อเพลิงสีเขียว

- การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

- สารเคมี กำจัดขยะ

- บำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

- การอนุรักษ์ ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

- การปรับปรุงดิน

- การปลูกหญ้าแฝก

- เกษตรทฤษฎีใหม่

โดยปรับน้ำหนักในการดำเนินงานในแต่ละมิติ ไปตามสภาพภูมิสังคม ปัญหาความจำเป็นพื้นฐาน และปัญหาเร่งด่วน ในแต่ละชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย (ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ณ สวนจิตรลดา วันจันทร์ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้น
ก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ณ หน่วยงานพัฒนาต้นน้ำห้วยจ้อ ปี ๒๕๑๙

การปลูกป่า

- ปลูกป่าในใจคน
- ปลูกป่า ๓ อย่าง ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง
- ปลูกป่าทดแทน (ตามไหล่เขา และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม)
- ปลูกป่าต้นน้ำ และบริเวณอ่างเก็บน้ำ
- ระบบป่าเปียก (Wet Fire Break)
- ปลูกป่าในที่สูง
- ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก
- ภูเขาป่า

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐ : ปรับปรุงมาจาก สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

ปลูกป่าเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“สร้างความสมดุลของระบบนิเวศน์และภูมิอากาศ รักษาต้นน้ำลำธาร
ในระดับต้นน้ำ (ลุ่มน้ำย่อย) ให้ความชุ่มชื้นแก่ดิน และป้องกันภัยธรรมชาติ”

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

“...ดินแข็งอย่างนี้ใช้การไม่ได้ แต่ถ้าเราทำแนวหญ้าแฝกที่เหมาะสม มีฝนลงมา ความชื้นก็จะอยู่ในดิน รากแฉกมันลึกมาก ถึงให้เป็นเชือกกันแทนที่จะขุดพืช จะเป็นเชือกที่มีชีวิต แล้วในที่สุด เนื้อที่ตรงนั้นก็จะเป็นดินผิว เราจะปลูกอะไรก็ได้ทั้งนั้น...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทรงทอดพระเนตรงาน โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

กษัตริย์แห่งนวัตกรรม

สำหรับแนวทางการสร้างสรรค์นวัตกรรมของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นั้น พระองค์จะให้ความสำคัญกับการจัดการ ป้องกัน และสร้างทดแทนธรรมชาติ หรือนวัตกรรมธรรมชาติ กล่าวคือการบูรณาการความรู้จากศาสตร์หลายแขนงด้วยกัน ทรงยึดหลักมัธยัสถ์ เรียบง่าย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ทรงชี้แนะให้ชาวนาปลูกข้าวแบบ “นาโยนกกล้า” ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต ประหยัดแรงงาน ลดเวลาและความเหนื่อยยากลง และหากทำแบบเกษตรอินทรีย์ ก็ยิ่งช่วยให้ได้ผลผลิตสูง ทำนองเดียวกับการนำเทคโนโลยี และของเหลือใช้หรือสิ่งของใกล้ตัวกลับมาประยุกต์ใช้ใหม่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในลักษณะ “พลังงานไร้ฤดู” เช่น จักรยานสี่ล้อ-ผลิตไฟฟ้า กังหันลมต้นตุนต่ำ รถตู้ใช้น้ำมันพืช เป็นต้น

พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการนำเอาความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ คือ เห็นปัญหา สังเกต ตั้งสมมุติฐาน ทำการทดลอง และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์เข้ากับนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การบริหารจัดการน้ำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่มีสาระสำคัญคือ การบริหารที่ดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสร้างความสมดุลระหว่างสภาพธรรมชาติและวิถีชีวิตมนุษย์ ด้วยวิธีการแบ่งพื้นที่ดินประมาณ ๑๕ ไร่ ซึ่งเป็นอัตราการใช้ที่ดินโดยเฉลี่ยของเกษตรกรไทย ตามสูตร ๓๐-๓๐-๓๐-๑๐ โดยร้อยละ ๓๐ ขุดสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำจำนวน ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ร้อยละ ๓๐ ที่ดินใช้สำหรับทำนาปลูกข้าว ร้อยละ ๓๐ ที่ดินใช้สำหรับทำแปลงพืชไร่สวนผสม และร้อยละ ๑๐ ที่ดินใช้ปลูกบ้านเรือนพักอาศัย ซึ่งพระองค์ได้ทรงกำหนดขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับ “เกษตรทฤษฎีใหม่” เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในเชิงเศรษฐศาสตร์ เอาไว้ ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ จัดการพื้นที่เกษตรให้พึ่งตนเองได้ (ที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว)

ขั้นที่ ๒ รวมกลุ่มในรูปสหกรณ์

ขั้นที่ ๓ ร่วมมือกับธุรกิจและแหล่งทุนภายนอก

การบริหารที่ดินและน้ำตามแนวทาง “เกษตรทฤษฎีใหม่”

The land and water management of the royal "New Agricultural Theory"

- ไร่ยอละ 30 ฤดูตม่น้ำเพื่อกักเก็บน้ำจำนวน 10,000 ลูกบาศก์เมตร
- 30% is designated for a pond to store 10,000 sq. meters rainwater.

- ไร่ยอละ 30 ฤดูใช้สำหรับทำนาปลูกข้าว
- 30% is set aside for rice plantation.

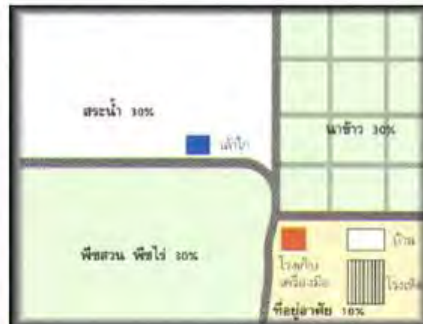
- ไร่ยอละ 30 ฤดูใช้สำหรับทำแปลงพืชไร่สวนผสม
- 30% is used for polyculture farming.

- ไร่ยอละ 10 ปลูกบ้านเรือนพักอาศัย
- 10% is for accommodation.

“...การพัฒนาที่ทำกินของราษฎรให้มีความอุดมขึ้น โดยการพัฒนาที่ดิน พัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูสภาพป่า และใช้หลักวิชาการเกษตร ในการวางแผนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

เกษตรทฤษฎีใหม่ 3 ชั้น

- ชั้นที่ 1 : จัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้พึ่งตนเองได้
- ชั้นที่ 2 : รวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์
- ชั้นที่ 3 : ร่วมมือกับธุรกิจและแหล่งเงินทุนภายนอก

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๔)

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐ : ปรับปรุงมาจาก สำนักงาน กปร., ๒๕๔๔)

“... ทุกคนทุกประเทศในโลก จึงย่อมมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข
 ลดปัญหา และปรับปรุง สร้างเสริมสภาวะแวดล้อม ให้กลับคืนมาสู่สภาพ อันจะเอื้อต่อการมีชีวิต
 อยู่อย่างมีความสุข ของตนเองและเพื่อนมนุษย์ ...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพระราชพิธีรับมอบเรือขจัดคราบน้ำมัน
 ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๙

แนวทางกำจัดขยะ
 และบำบัดน้ำเสีย
 ตามแนวพระราชดำริ

- ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ใช้วิธีการง่ายๆ ไม่ต้องใช้เงินมาก

ขยะชุมชน

- ขยะเปียก (ขยะอินทรีย์) → ปุ๋ยหมัก
- ขยะแห้ง (ขยะรีไซเคิล) → แยกขาย เพื่อนำไปรีไซเคิล
- ขยะอันตราย → ฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล

น้ำเสียชุมชน

- ระบบบ่อฝัง → บ่อดกตะกอน - บ่อฝัง (บ่อบำบัด) - บ่อปรับสภาพ
- ระบบหลุมกรองน้ำเสีย → หลุมสตาร์ / หลุมศาลลา / หลุมโคสโครอส ฯลฯ
- ระบบพีชกรองน้ำเสีย → ทุปถาซี / กกกลม (จันทบูร) / หลุมแฝก
- ระบบพื้นที่ชุ่มน้ำเทียม → ระบบปิด - ระบบเปิด

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

“...ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มี แต่ต้องขยันหาวิธีที่ทำให้เชื้อเพลิงเกิดใหม่ เชื้อเพลิงที่เรียกว่าน้ำมันนั้นมันจะหมดภายในไม่กี่ปีหรือไม่ก็สิบปีก็หมด... ถ้าไม่ได้ทำเชื้อเพลิงทดแทน เราก็คือเดือดร้อน...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตฯ วันอาทิตย์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘

พลังงานทดแทนในชุมชน

- ไบโอดีเซล
- เชื้อเพลิงสีเขียว จากวัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

(ปรับปรุงจาก : สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐ : ปรับปรุงมาจาก สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

จาก “ศาสตร์พระราช” ดังที่กล่าวไปแล้วในข้างต้น ซึ่งประกอบด้วย “ปรัชญาและแนวคิด (Philosophy & Concept) – คุณค่าที่มาจากภายใน” และ “แนวทางและวิธีการ (Approach & Methodology) ซึ่งเป็น “หลักการทรงงาน - คุณค่าที่มาจากภายนอก” ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งสะท้อนผ่านการทรงงานจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง ที่ครอบคลุมทุกภูมิภาค และการทรงงานใน ๖ มิติ ได้แก่ น้ำ ป่า ดิน เกษตร สิ่งแวดล้อม และพลังงานทดแทน ที่นำลงสู่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายของ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีมากถึง ๔,๖๘๕ โครงการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล ซึ่งได้ให้ “คุณค่า” ที่มีอาจประมาณได้ ใน ๗ ทศวรรษที่ผ่านมาดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเป็น “องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากศาสตร์พระราช” ที่สามารถนำมาสืบสานและใช้เป็น “ต้นแบบ” ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อื่นๆของประเทศไทย ด้วยการบริหารจัดการแบบองค์รวม ที่สามารถนำเอาเครื่องมือของ “ระบบภูมิสารสนเทศ” หรือระบบข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและทันสมัยในปัจจุบัน (ที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไปในภาคที่ ๔) ให้เกิด “คุณค่า” ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรมและเป็นพลวัต เพื่อที่จะนำไปสู่ “การพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล” ได้ดังแสดงเอาไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

องค์ความรู้และข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ที่จำเป็นในการดำเนินงานในการ “เรียนรู้ เข้าใจ” ลู่ “ภูมิปัญญาที่เข้าถึง”
เพื่อ “การพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุล” ด้วยการบริหารจัดการแบบองค์รวมและประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศ

ศักยภาพ ความจำเป็นพื้นฐานและปัญหาเร่งด่วน (ที่เป็นปัจจัยในการพัฒนา) ของชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย

ด้านกายภาพ

- น้ำ (ดี แห้งแล้ง น้ำท่วม คมกลม...)
- ป่า (ดี ป่าเสื่อมโทรม ตัดไม้ไฟป่า...)
- ดินและการเกษตร (ดี เปรี้ยว เค็ม ทราย ดิน พังทลาย...)
- สิ่งแวดล้อมดี มีปัญหาขยะ น้ำเสีย
- สาธารณูปโภค พอ/ไม่เพียงพอ...

ด้านเศรษฐกิจ

- พอเพียง/ความยากจน
- ดี/การศึกษาไม่มีคุณภาพ
- มี/ขาดความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการเกษตร และการตลาด
- ไม่มี/มีปัญหาสุขภาพ อนามัย ขยะ เสพติด ...

ด้านสังคม

- วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม
- ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ...

- ผ่านหลวง
- พัฒนาการแหล่งน้ำ
- โครงการแก้มลิง
- หล้าแฝก
- แก่งดิน
- ปลุกป่า
- กังหันน้ำชัยพัฒนา
- น้ำดีไล่น้ำเสีย
- กำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- พลังงานทดแทน

- ศิลปอาชีพ
- ทุนการศึกษาพระราชทาน
- การศึกษาระบบทางไกล
- หน่วยแพทย์เคลื่อนที่
- เส้นทางเกลือ
- ธนาคารข้าว / ธนาคารโค-กระบือ

- พระอัจฉริยภาพด้านงานศิลปะและวัฒนธรรม (วรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ จิตรกรรม การถ่ายภาพดนตรี และกวีนา)

องค์ความรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“ศาสตร์พระราชา” จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐)

จาก “องค์ความรู้และภูมิปัญญา จากศาสตร์พระราชา” ดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น สามารถนำมาประยุกต์ “สร้างนวัตกรรมทางความคิด” ได้ด้วยกระบวนการ ๓ ส่วน ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ได้แก่ :

- ❖ “เรียนรู้ เข้าใจ” ด้วยหลักการจากองค์ความรู้และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ที่ก่อให้เกิด
- ❖ “ภูมิปัญญา เข้าถึง” ด้วยการให้ความรู้ สื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย ทั้งในด้านศักยภาพ และสภาพปัญหาของการบริหารจัดการ “ฝน/ธรรมชาติ-น้ำ-ป่า-ดิน-เกษตร-สิ่งแวดล้อม-พลังงานทดแทน-การผลิต/การตลาด/การขนส่ง” เพื่อนำไปสู่การ
- ❖ “พัฒนา” ชุมชนและพื้นที่ให้มีแนวทางที่สามารถเพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิตที่พอเพียง ตามแนวทางของ “ศาสตร์พระราชา และ “ภูมิปัญญา” ด้วยการบริหารจัดการแบบองค์รวมและการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลที่มี “คุณค่า” ที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นพลวัต ให้กับชุมชนและพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ อย่างยั่งยืนและมีความสุขสืบไปด้วย “คุณธรรมนำความรู้”

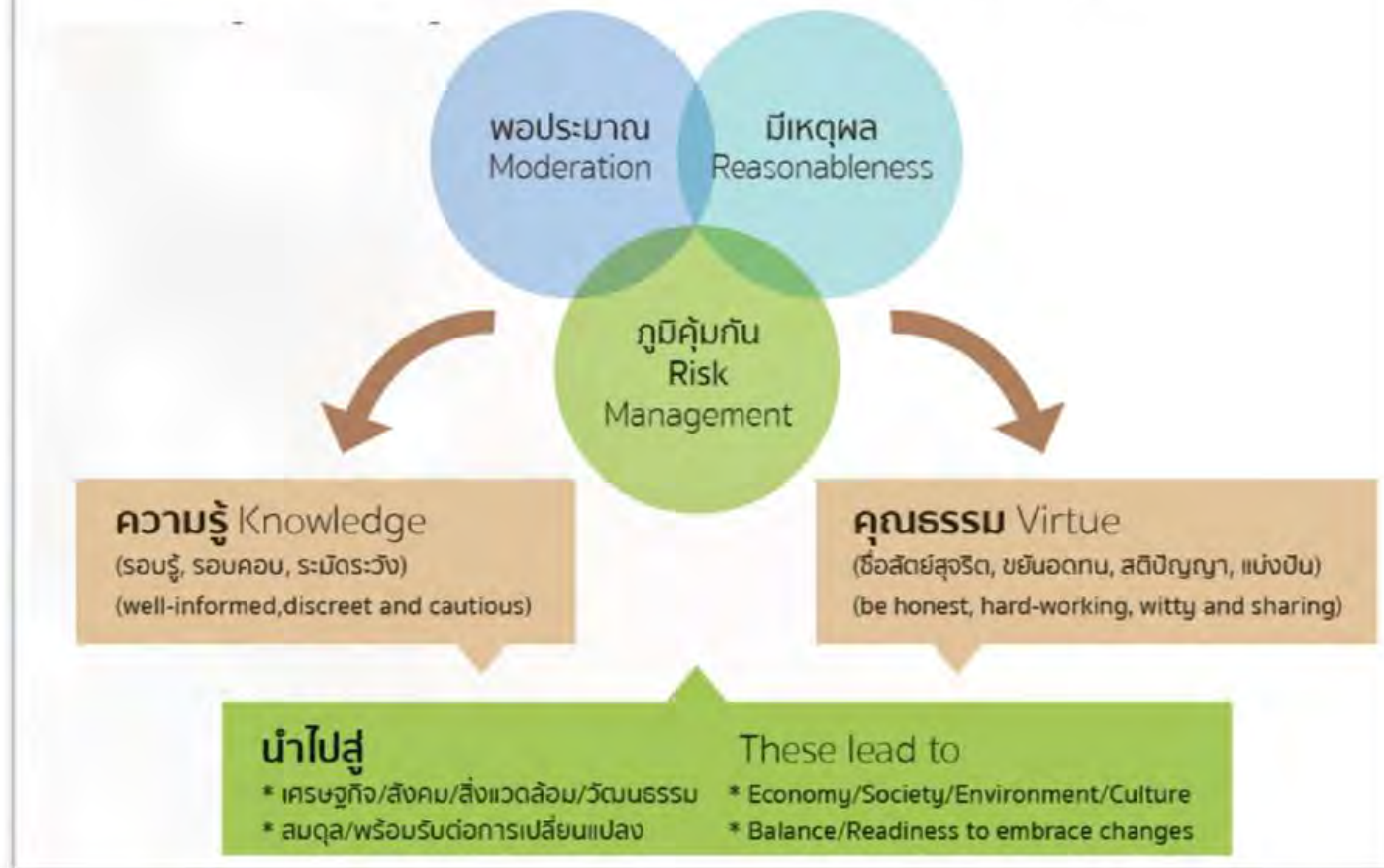
ปรัชญาและหลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 นำสู่ “นวัตกรรมทางความคิด” เพื่อ “การบริหารจัดการแบบองค์รวม”

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐)

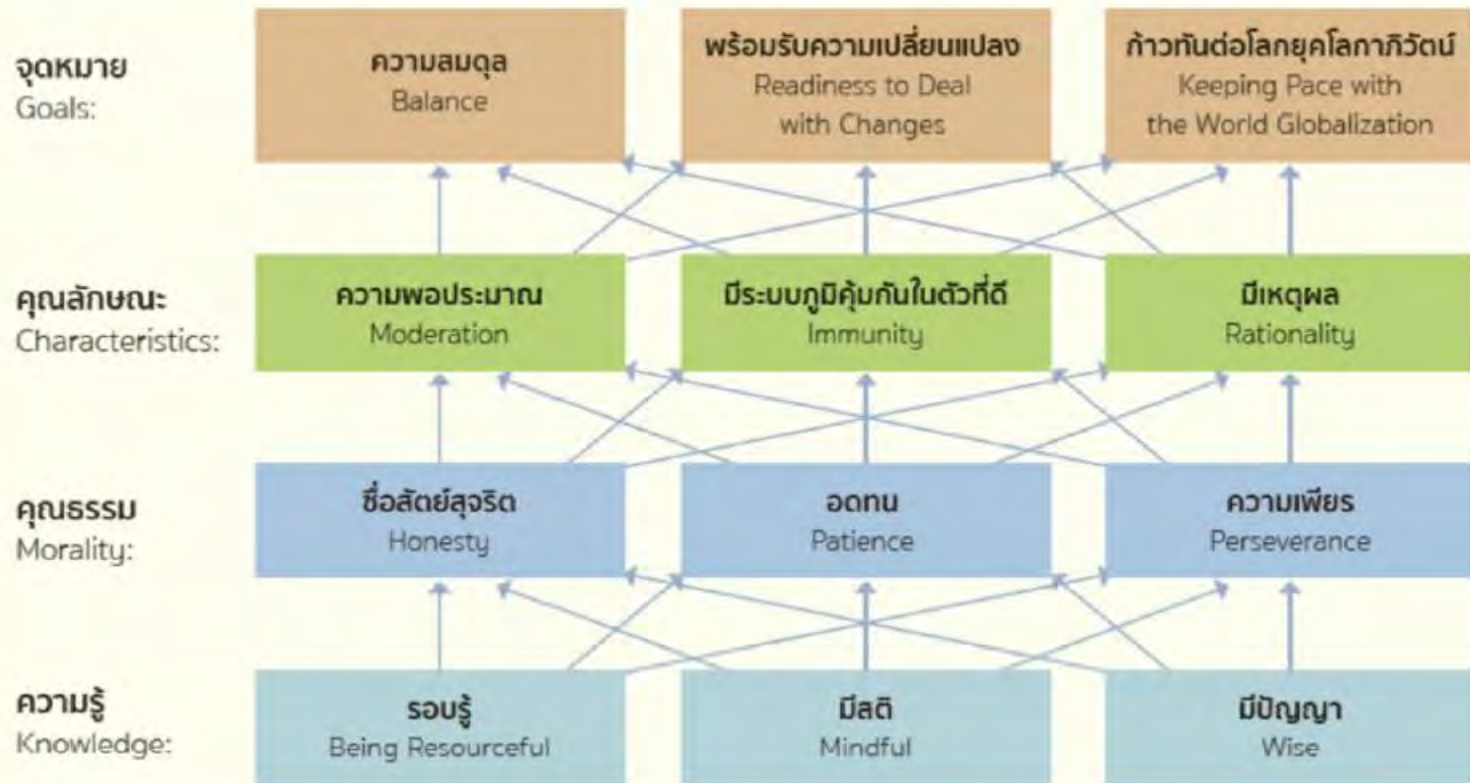
..... ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นสมบัติชาติ ภูมิปัญญาสากล ที่นานาชาติให้การยอมรับอย่างกว้างขวาง แม้ทิศทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ของโลกจะเป็นเช่นไรก็ตาม แต่หลักปรัชญานี้ ก็จะไม่ เลือนหายไปกับหน้าประวัติศาสตร์ เพราะถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลอย่างแท้จริง .....

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Self-Sufficiency of Economy)

(แหล่งข้อมูลอ้างอิง : วารสาร Eco Challenge ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ฉบับเดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๙)

องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(แหล่งข้อมูลอ้างอิง : วารสาร Eco Challenge ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ฉบับเดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๙)

สถานีวิจัยในโครงการหลวง

Royal Agricultural Stations:

ปี (พ.ศ.)	ชื่อ
2512	สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่
2517	หน่วยวิจัยสายพันธุ์กาแฟอาราบิก้าด้านทานราสนิม อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ (เปลี่ยนมาเป็นสถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด พ.ศ. 2527)
2522	หน่วยขยายพันธุ์พืช อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ (เปลี่ยนมาเป็นสถานีเกษตรหลวงปางดะ เมื่อปี พ.ศ. 2530)
2522	สถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ (เปลี่ยนมาเป็นสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ พ.ศ. 2550)

ปัจจุบันโครงการหลวงดำเนินงานใน 8 จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน มีสถานีวิจัยหลัก 4 สถานี (สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ สถานีเกษตรหลวงปางดะ และสถานีวิจัยและส่งเสริมกาแฟอาราบิก้า แม่หลอด)..

ศูนย์วิจัยโครงการหลวง 38 แห่ง
38 Research Stations for Royal Projects

ระบบการจัดการฐานคุณภาพอาหารปลอดภัยของโครงการหลวง

Food Safety Management Standards at Royal Projects

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 38 แห่ง

38 Royal-Project Development Centers

พื้นที่เพาะปลูก 1,200 ไร่
1,200 rai of farmland

ผักที่เป็นความต้องการของตลาดมากที่สุด คือ กะหล่ำปลี รองลงมา ผักกาดขาว และ Chinese cabbage respectively

ปลูกพืชหมุนเวียน ทั้งผลไม้ 6 ชนิด ผัก 14 ชนิด
Crop rotation among 6 types of fruit trees and 14 types of vegetables

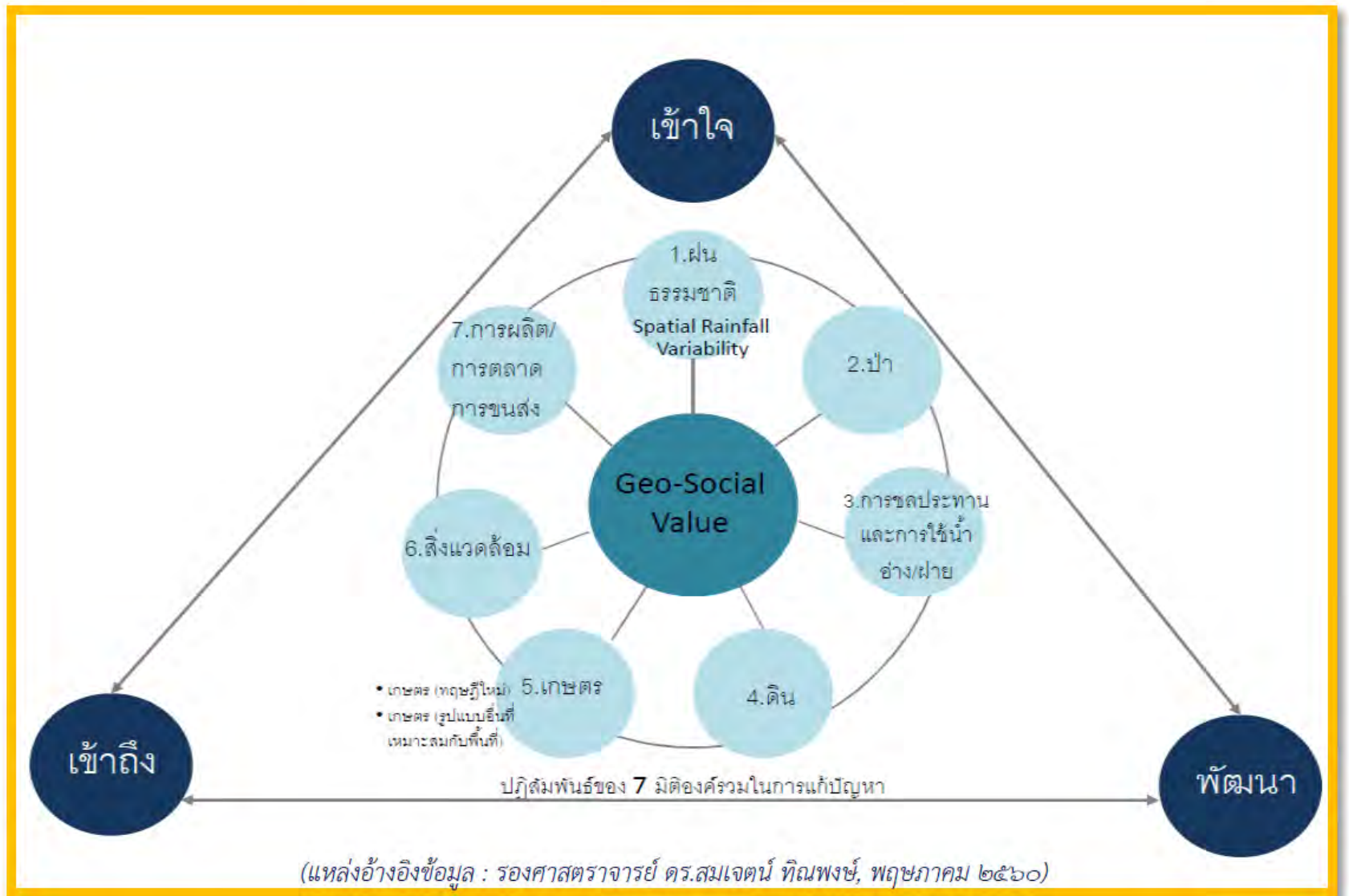
ที่มา : หนังสือพิมพ์ประชาชาติ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559
Source: Frachachat newspaper, 2 February 2016

..และสถานีส่งเสริมปลูกพืชทดแทนฝิ่น (เรียกว่า ศูนย์พัฒนาโครงการ) จำนวน 21 ศูนย์ และหมู่บ้านพัฒนาอีก 6 หมู่บ้าน รวมหมู่บ้านในเขตปฏิบัติการทั้งสิ้น 267 หมู่บ้าน โดยผลผลิตจากโครงการหลวงในปัจจุบันประกอบด้วย ผักปลอดภัยสารพิษ สมุนไพร ถั่วและธัญพืช ผลไม้ เห็ด ดอกไม้เมืองหนาว ผลิตผลปศุสัตว์ ผลิตผลประมง ผลิตผลป่าไม้ ดอกไม้แห้ง ผลิตภัณฑ์จากแฝก ไม้กระถาง และผลิตภัณฑ์แปรรูปในชื่อการค้าโครงการหลวง และ ดอยคำ

ห่วงโซ่คุณค่าจากพระราชดำริเรื่อง Hydro-Agro Sufficiency of Economy

(เกิดจากธรรมชาติสู่การคิดค้นและพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชากับศาสตร์ทางด้านภูมิสารสนเทศ)

แผนภูมิที่อธิบายถึง “การปฏิสัมพันธ์ของ ๗ มิติองค์รวม ในการแก้ไขปัญหา” ในการบริหารจัดการแบบองค์รวม
สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล

Review Thailand 4.0 – SDGs...(Sustainable Development Goals

Somchet Thinaphong
15/5/2017

UN 2013

(What ?) Thailand 4.0 คืออะไร ?

- กระทบทัศน : **ดูภารกิจ/วิสัยทัศน์ขององค์กร**
- วิสัยทัศน์เชิงนโยบาย : **Policy**
- เครื่องยนต์ : **โมเดลของแต่ละองค์กร**

ประเทศไทยกำหนดให้เป็น โมเดล ในการขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม ไปสู่เป้าหมายแห่งคุณค่า (Value Creation) “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

สาระ SD > SDGs and SD Indexes > เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ฉบับภาษาไทย

เรื่องราวอื่นๆ

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 55 มีความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ 55 เลื่อนขึ้นจากปีที่แล้วที่อยู่ในอันดับ.....อ่านต่อ

ดีลอยู่ที่แผนผลการจัดอันดับดัชนีความก้าวหน้าทางสังคมประจำปี 2017 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 62

ผลการจัดอันดับดัชนีวัดความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index - SPI) ประจำปี.....อ่านต่อ

รายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals Report 2016

ข้อมูลเบื้องต้นของสถานะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย โดยองค์การสหปร.....อ่านต่อ

World Bank: การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นระบบ กลับสู่เส้นทางและเป็นผู้นำระดับโลก

รายงานนี้ได้รับความท้าทายและโอกาสที่ประเทศไทยกำลังเผชิญเพื่อช่วยแนะนำนโยบายการพ.....อ่านต่อ

UN ตระหนัก สัทธิฐานสิ่งแวดล้อมสำคัญเท่ากับสิทธิมนุษยชน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ฉบับภาษาไทย

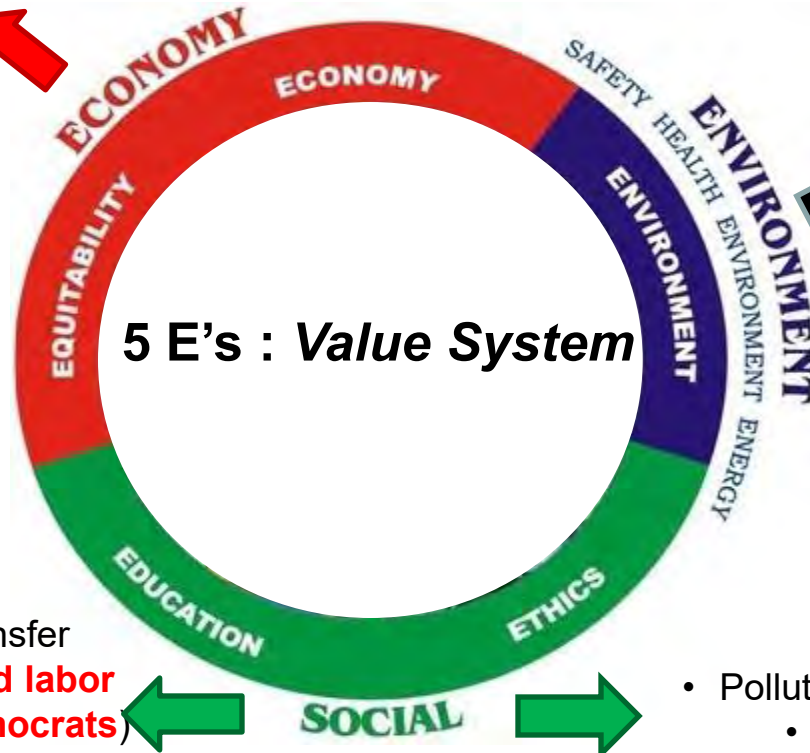
"เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน" (Sustainable Development Goals - SDGs)

เมื่อเร็วๆ นี้ องค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UN Thailand) ได้เผยแพร่ "เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน" (Sustainable Development Goals - SDGs) ที่ประชาคมโลกตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อมีดังนี้

1. ขจัดความยากจน
2. ขจัดความหิวโหย
3. มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

- GDP Contribution & Growth (5%)
  - FDI
  - Foreign Exchange

- Employment (100,000/yr.)
  - Income Distribution

- Town Planning
- Clustering Industry, Urban, Service
- Waste Treatments (liquid, solid, gas)
- Energy Optimized

Somchet Thinaphong 8/Sep/2017

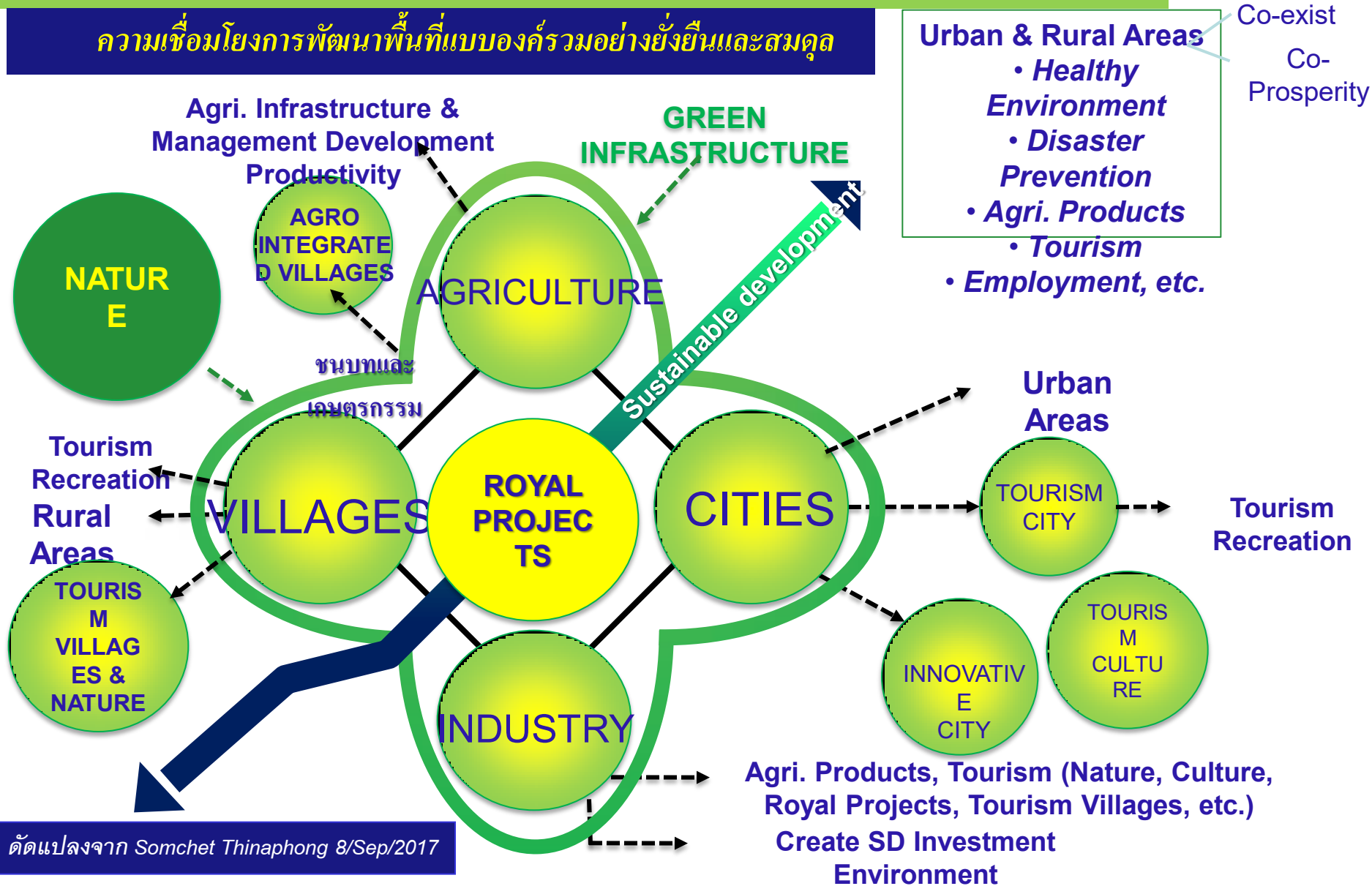
- Technology Transfer
(Upgrading skilled labor & Innovator Technocrats)

- Governance
- Polluter Pay Principles Ethics
- Personal Income

“Building Sustainable Development Infrastructure” for our Thailand :

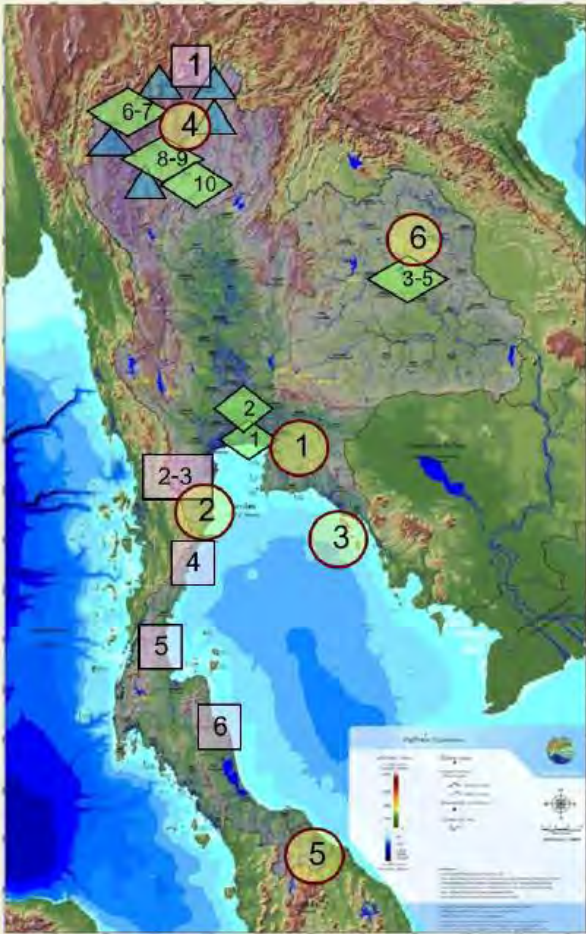
CONNECTIVE WHOLE; INCLUSIVE โดยคำนึงถึง *FUTURE CHANGE & CREATION IN SPATIAL APPROACH*

ความเชื่อมโยงการพัฒนาพื้นที่แบบองค์รวมอย่างยั่งยืนและสมดุล

การขับเคลื่อนโครงการโดยใช้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ” เป็นแม่ข่าย ร่วมกับโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่จำลองกิจกรรมภูมิประเทศและแหล่งน้ำของประเทศไทย

○ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. เขาคินซ็อน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา: พัฒนาเกษตรกรรมที่สมบูรณ์
2. ห้วยทราย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี : พื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม
3. อ่าวคุ้งกระเบน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี : พื้นฟูและจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล
4. ห้วยฮ่องไคร้ อ.ต๋อยสะแกก่ จ.เชียงใหม่ : พัฒนาพื้นที่ที่น้ำลำธาร
5. พิภพทอง อ.เมือง จ.นราธิวาส : แก้ปัญหาหินพรุนในภาคใต้
6. ภูพาน อ.เมือง จ.สกลนคร : พัฒนาอาชีพเกษตร/อุตสาหกรรมในครัวเรือน

△ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 38 แห่งใน 5 จังหวัดภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน)

□ โครงการพัฒนาต่างๆ

1. โครงการพัฒนาออกดูจ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
2. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
3. โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง จ.เพชรบุรี
4. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
5. โครงการพัฒนาสวนพระองค์ศ.อ.ปะทิว จ.ชุมพร
6. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

◇ ศูนย์ศิลปาชีพ

1. ศูนย์กลางศิลปาชีพ ณ สวนจิตรลดา
2. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จ.อยุธยา
3. ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จ.สกลนคร
4. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านจอร์ จ.สกลนคร
5. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านทรายทอง จ.สกลนคร
6. ศูนย์ศิลปาชีพ จ.แม่ฮ่องสอน
7. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านห้วยเตี๋จ.แม่ฮ่องสอน
8. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่คำ จ.เชียงใหม่
9. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านวัดจันทร์ จ.เชียงใหม่
10. ศูนย์ศิลปาชีพเครื่องปั้นดินเผา จ.ลำปาง

(สมบัติ อยู่เมือง, ๒๕๖๐ : ปรับปรุงมาจาก สำนักงาน กปร., ๒๕๕๔)

แผนที่แบบจำลองภูมิประเทศโดยสังเขป ที่แสดงที่ตั้งของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง ซึ่งครอบคลุมทุกภูมิภาค รวมทั้งที่ตั้งของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงๆ ใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ ที่ตั้งของโครงการพัฒนาต่างๆที่สำคัญ และที่ตั้งของศูนย์ศิลปาชีพ

“สรุปภาพรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ ที่มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้
(แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

http://www.rdpb.go.th/rdpb/projectData/files/summary_roy_project59.pdf

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4,685 โครงการ

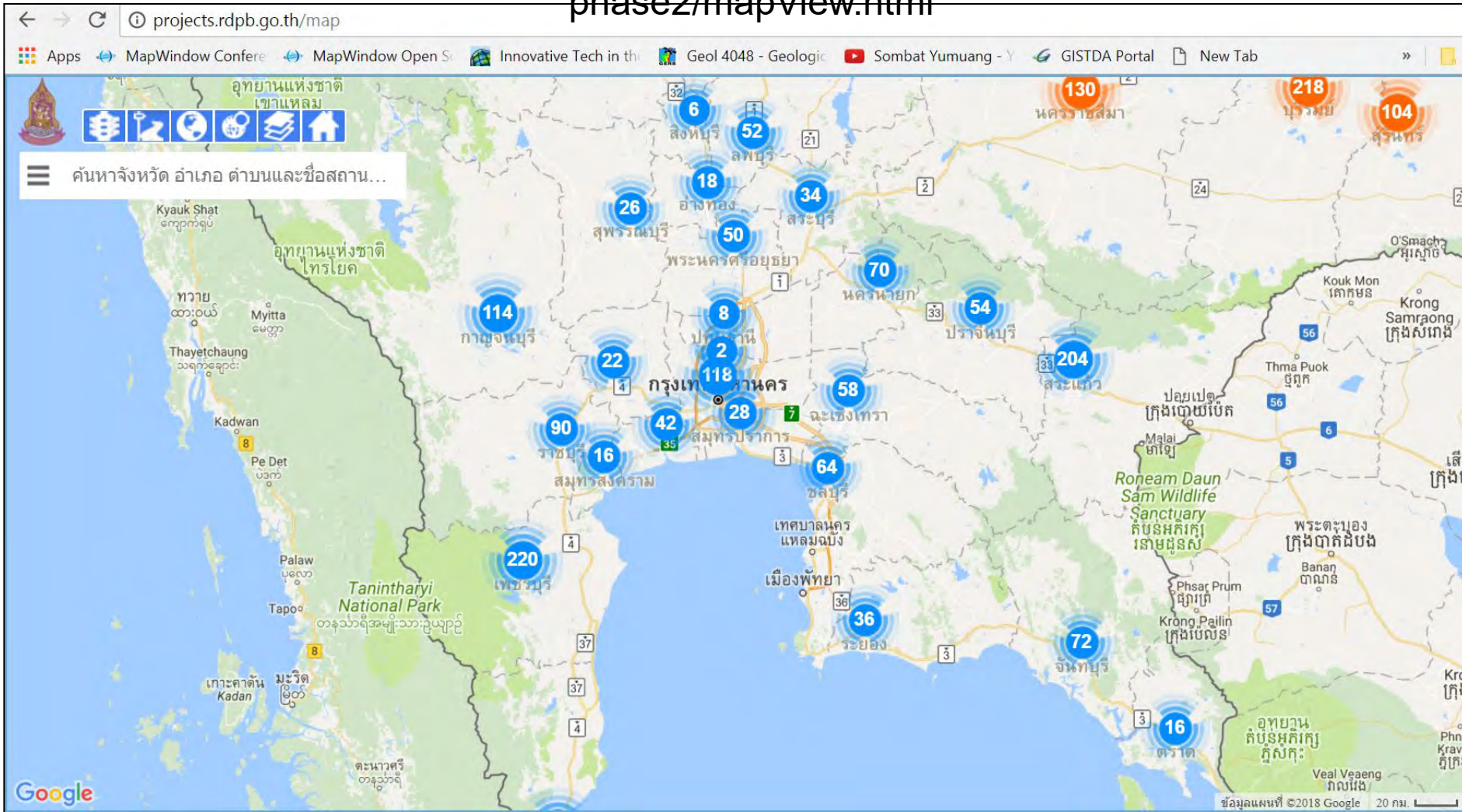
โครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริทั้งหมด
จำนวน 4,685 โครงการ

ภาค	จำนวนโครงการ
กลาง	805 โครงการ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,178 โครงการ
เหนือ	1,770 โครงการ
ใต้	908 โครงการ
อื่นๆ	24 โครงการ
รวมทั้งสิ้น	4,685 โครงการ

ภาพแผนที่แสดงจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด
๔,๖๘๕ โครงการ ที่จำแนกตามภูมิภาคต่างๆ
ของประเทศไทย ซึ่งสามารถเข้าไปสืบค้นเพื่อการศึกษา และเรียนรู้ใน
รายละเอียดเพิ่มเติมจาก <http://www.rdpb.go.th/>
ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสามารถแยกประเภทการพัฒนา
ของแต่ละจังหวัดในแต่ละภาค (แหล่งอ้างอิงข้อมูล :

[http://www.rdpb.go.th/Projects/ProjectPage/60?title=%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%97%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%86\)](http://www.rdpb.go.th/Projects/ProjectPage/60?title=%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%97%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%86))

<https://storage.googleapis.com/rdp-test.appspot.com/test-map-phase2/mapView.html>

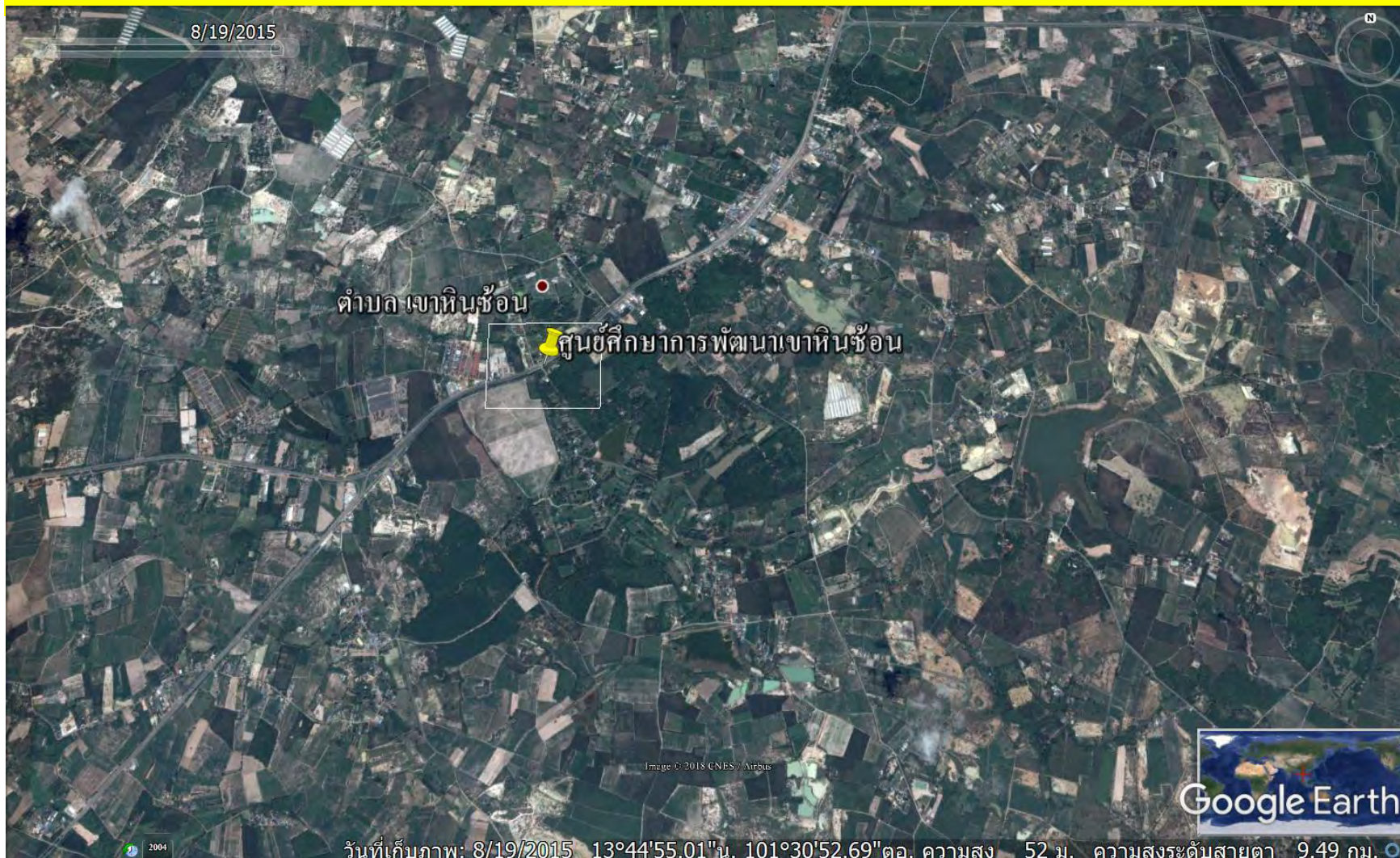
Google Earth

The screenshot shows the Google Earth desktop application. The main window displays a 3D globe of Earth with various data layers overlaid, including a network of orange and yellow lines and points, likely representing flight paths or data points. The interface is in Thai. On the left, there are several panels: 'ค้นหา' (Search) with a search bar and 'ค้นหา' button; 'ตัวอย่าง: 11000' (Example: 11000); 'รับเส้นทาง ประวัติ' (Get route History); 'ประวัติการเดินทางของคุณไม่มีข้อมูล' (Your travel history has no data); 'ล้างประวัติ' (Clear history); 'สถานที่' (Places) with a list of locations including 'สถานที่ของฉัน' (My places), 'ทัวร์ชมสถานที่' (Tour places), 'เริ่มต้นทัวร์ชมที่นี่' (Start tour here), 'หอไอเฟล' (Eiffel Tower), 'รูปปั้นพระเยซูคริสต์' (Christ the Redeemer), and 'ลานข้อมูลหลัก' (Main information area) with sub-items like 'Voyager', 'กรอบและป้ายชื่อ' (Frame and labels), 'สถานที่' (Places), 'ภาพถ่าย' (Photos), 'ถนน' (Streets), 'อาคาร 3 มิติ' (3D buildings), 'Ocean', 'สภาพอากาศ' (Weather), 'ห้องแสดงภาพ' (Image gallery), and 'รักษโลก' (Save world). At the bottom, there is a taskbar with icons for Chrome, File Explorer, Firefox, Photoshop, Edge, and PowerPoint. The system tray shows the date and time: 'วันที่เก็บภาพ: 12/14/2015 13°25'25.71"น. 99°11'11.36"ต. ความสูงระดับสายตา 11001.45 กม.' (Photo taken: 12/14/2015 13°25'25.71"N. 99°11'11.36"E. Altitude 11001.45 km).

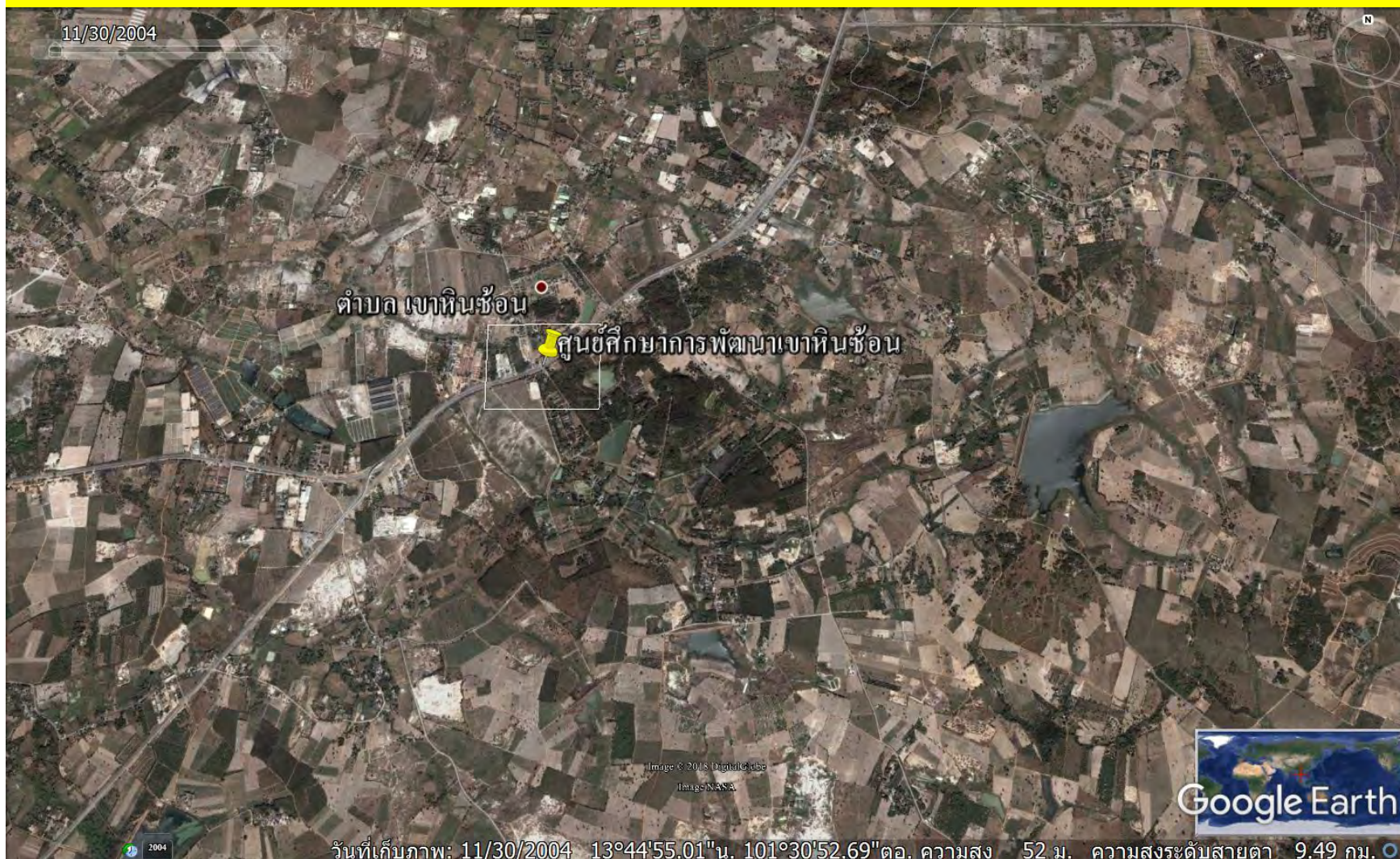
ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth : 19-8-2015

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

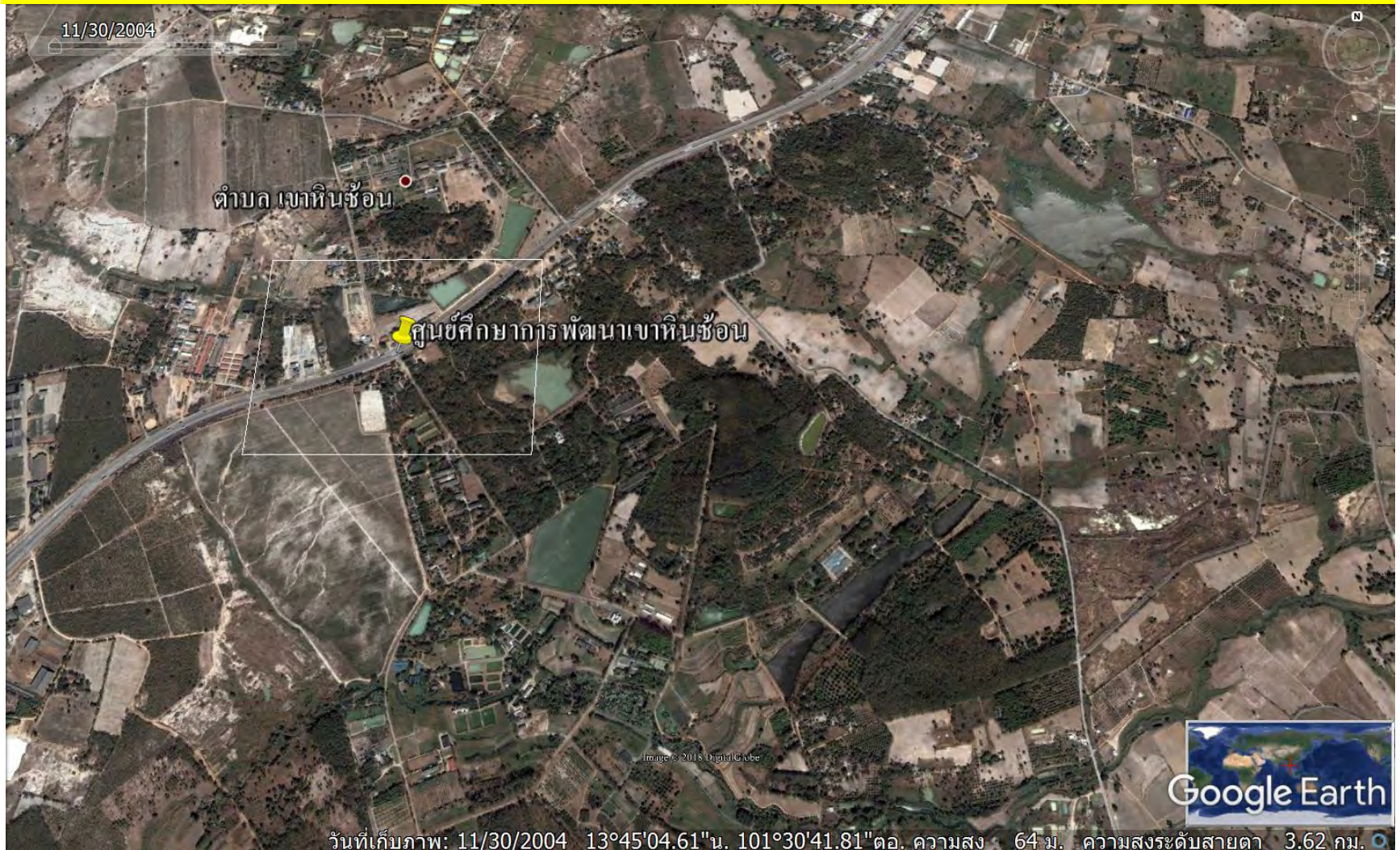
ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth : 30-11-2004

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ

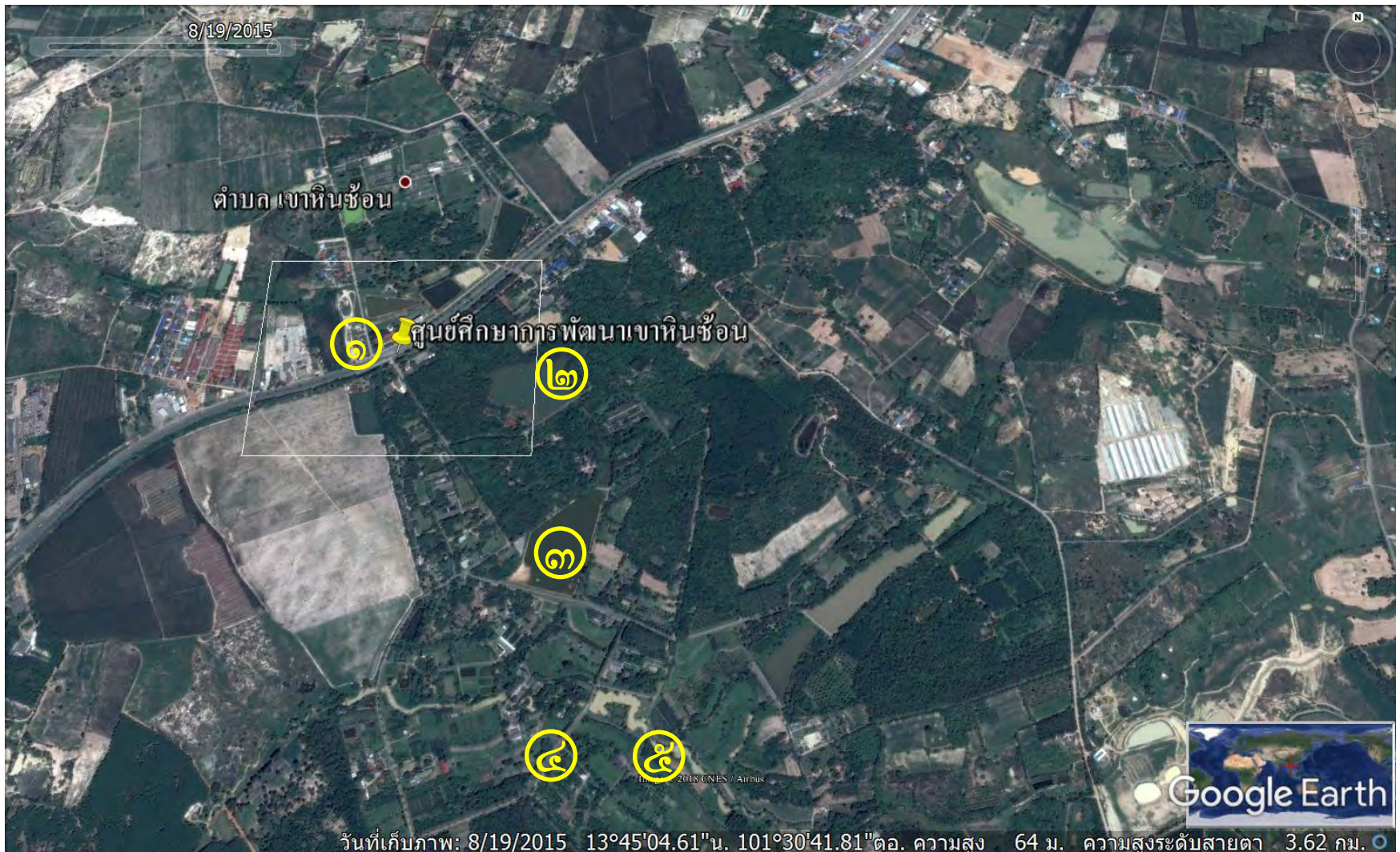
ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth : 30-11-2004

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ

ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth : 19-8-2015

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑ มกราคม ๒๕๖๑ :ได้มีโอกาสไปเรียนรู้เพิ่มเติม "ภูมิปัญญาตามรอยพระบาท
 ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ที่ ร.๙ ได้ทรงงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๒
 .. จากพื้นดินทรายที่แห้งแล้งทิ้งร้าง ไม่มีน้ำ ไม่มีป่า ไม่มีพื้นที่เกษตร
 ในพื้นที่ ๕๖,๐๐๐ ไร่ (และพื้นที่ข้างเคียง !!) ที่ค่อยๆเปลี่ยนมาเป็นสภาพเช่นนี้ในปัจจุบัน....

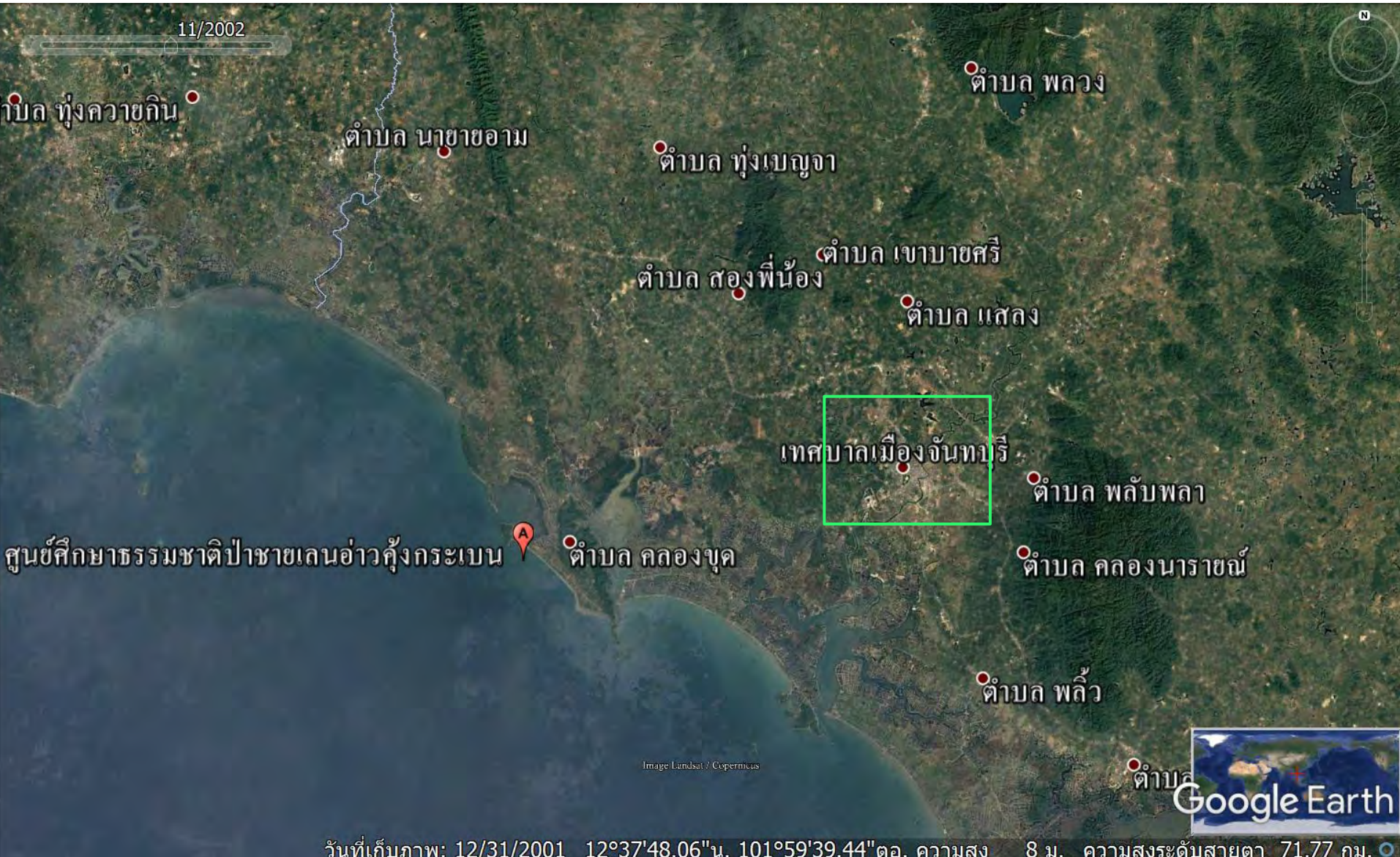
๑

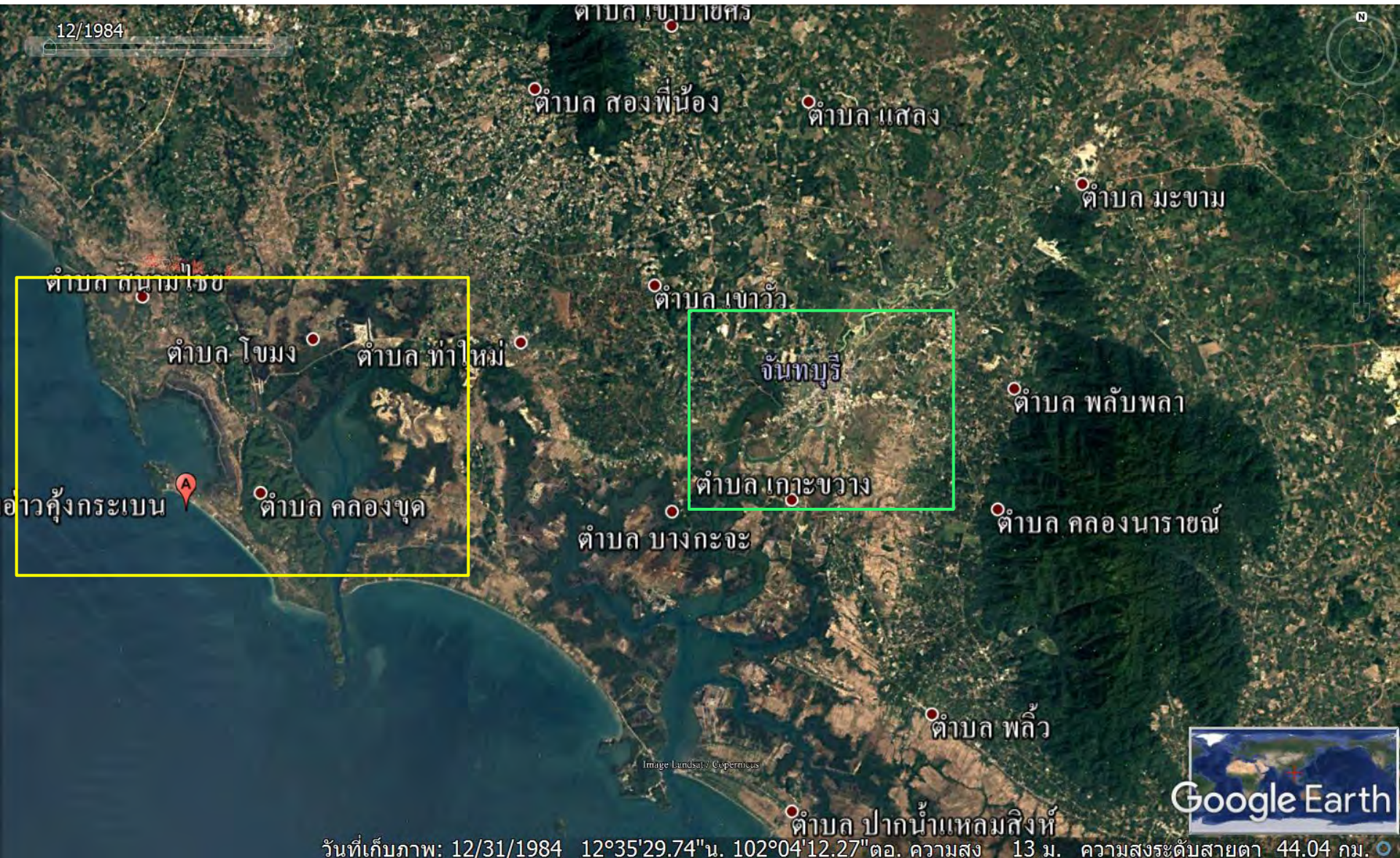
6/2/62

ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth – 31/12/1984 (พ.ศ.2527) จังหวัดจันทบุรี

วันที่เก็บภาพ: 12/31/2001 12°37'48.06"น. 101°59'39.44"ตอ. ความสูง 8 ม. ความสูงระดับสายตา 71.77 กม.

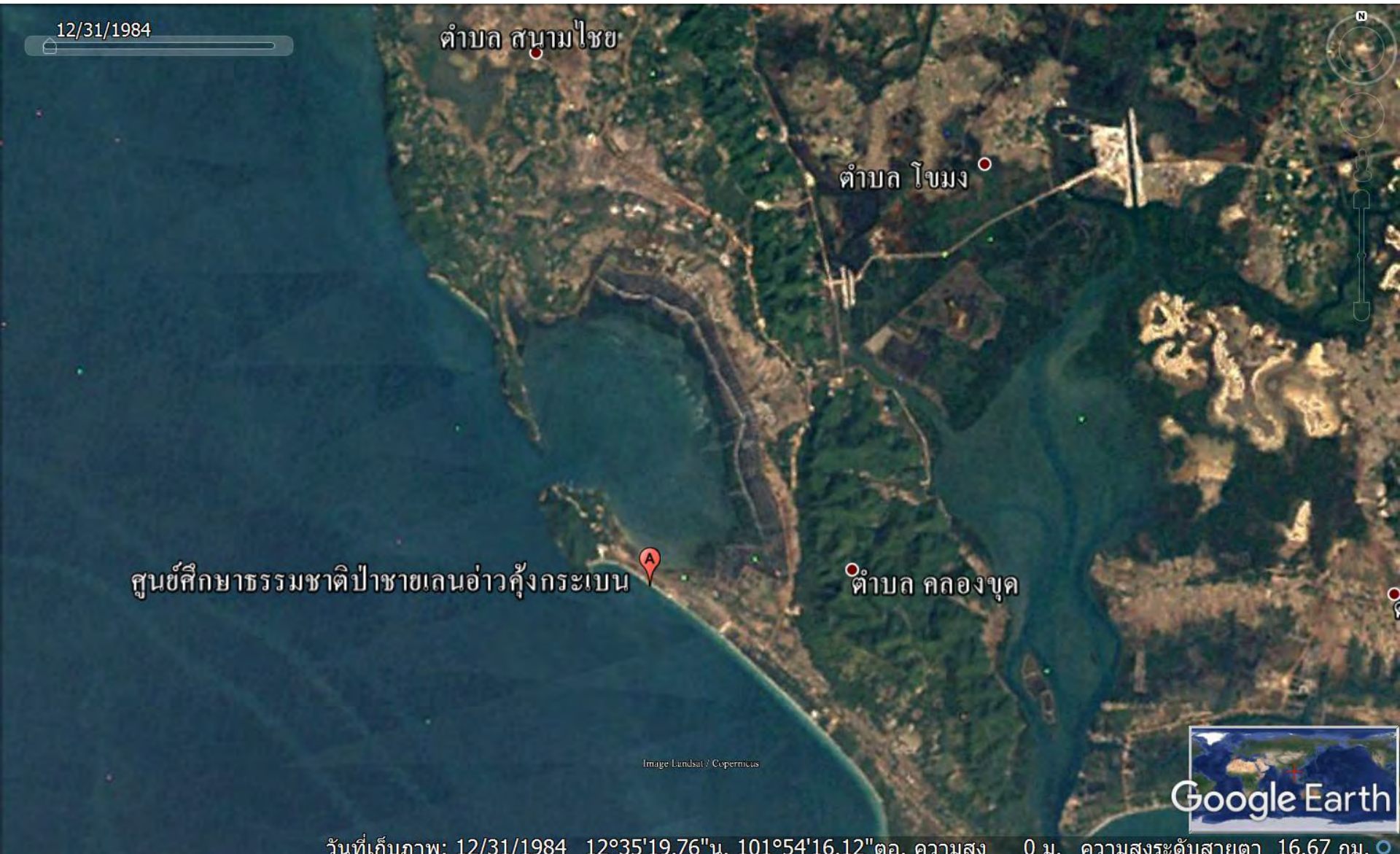
ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth – 31/12/1984 (2527) จังหวัดจันทบุรี (อ่าวคุ้งกระเบน)

วันที่เก็บภาพ: 12/31/1984 12°35'29.74"น. 102°04'12.27"ตอ. ความสูง 13 ม. ความสูงระดับสายตา 44.04 กม.

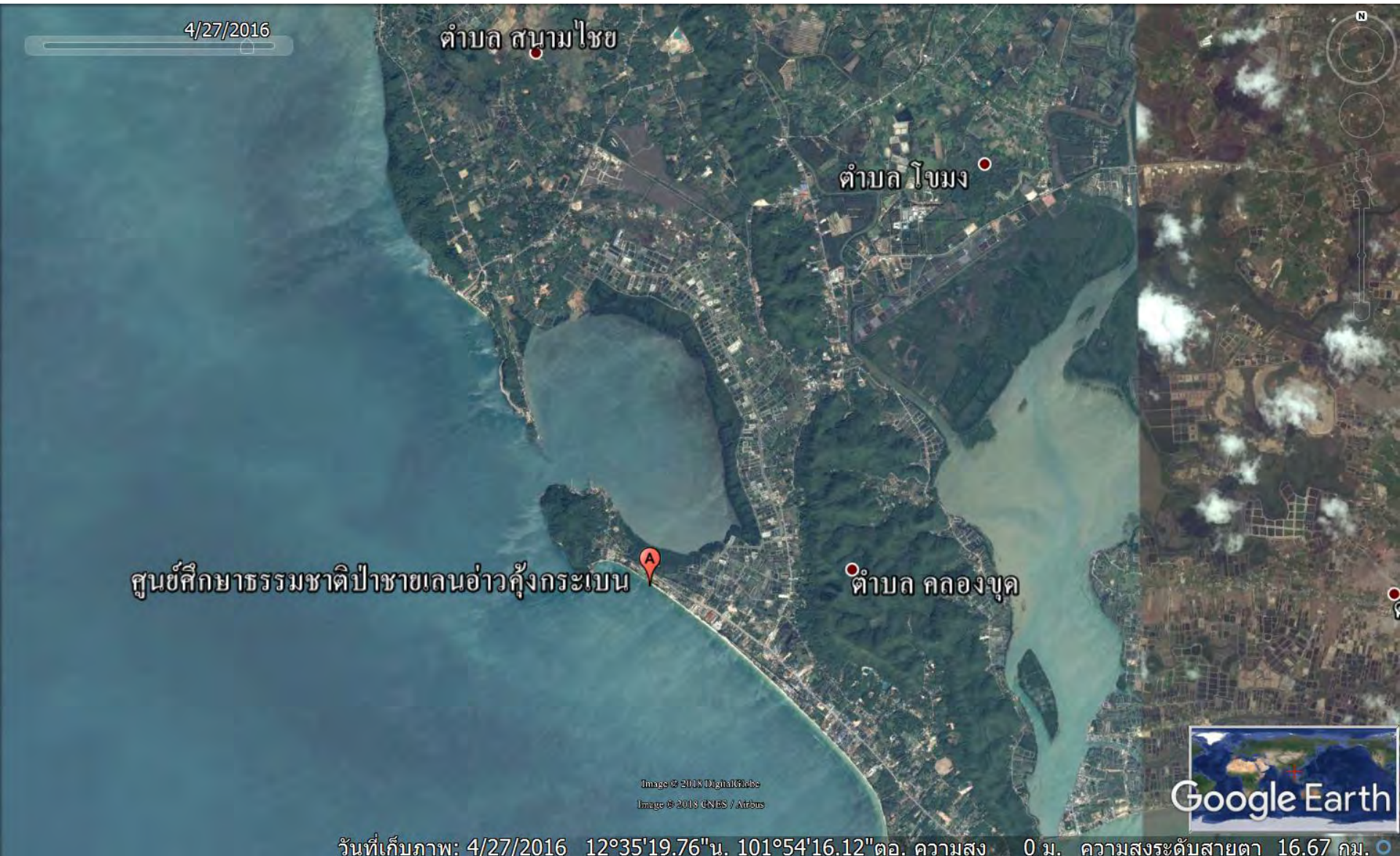
ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth – 31/12/1984 (2527) จังหวัดจันทบุรี (อ่าวคุ้งกระเบน)

วันที่เก็บภาพ: 12/31/1984 12°35'19.76"น. 101°54'16.12"ตอ. ความสูง 0 ม. ความสูงระดับสายตา 16.67 กม.

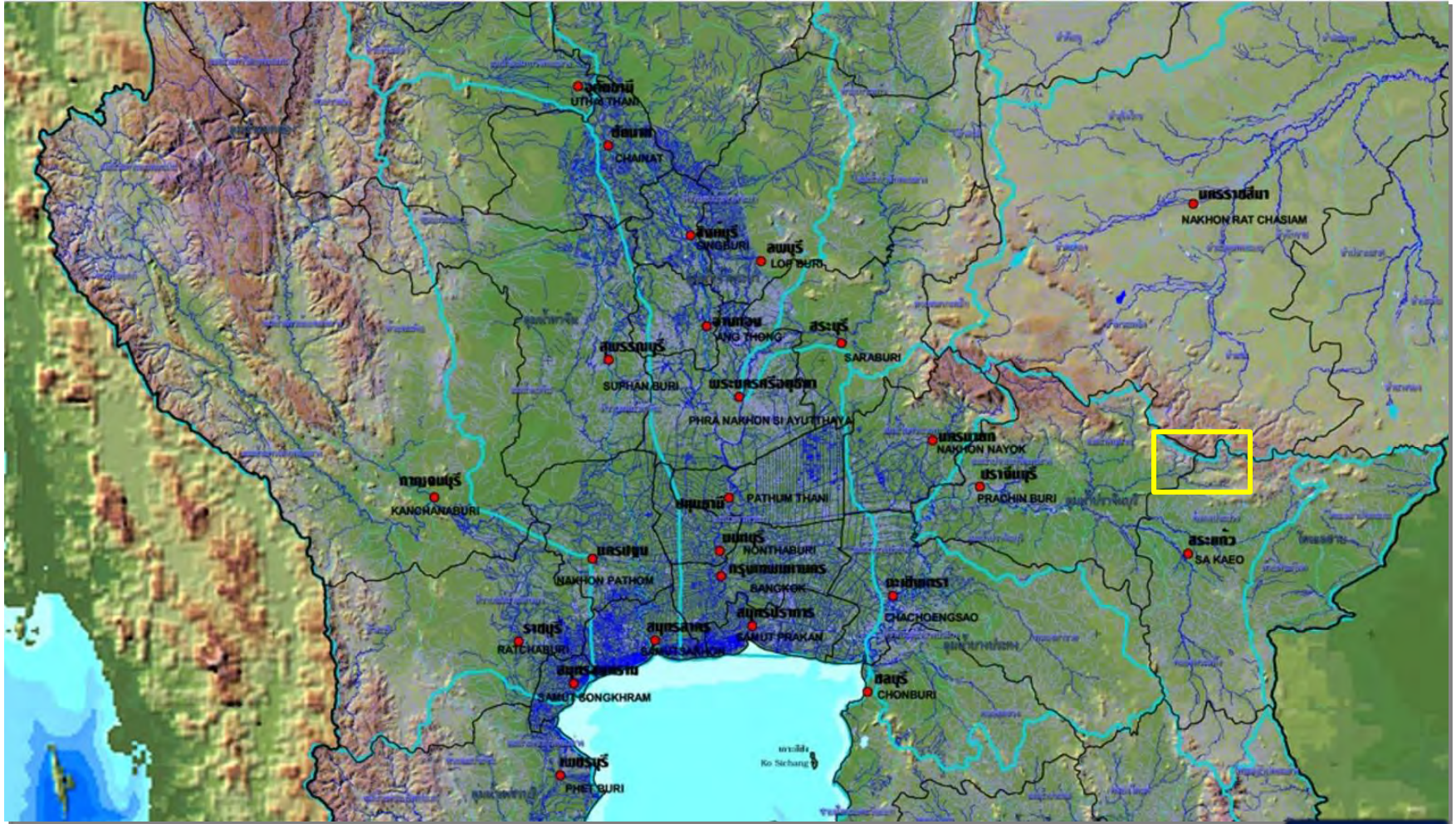
<http://www.rdpb.go.th/Projects/ProjectImpDetails/4589>

ภาพข้อมูลจากดาวเทียม Google Earth – 27/4/2016 (2559) จังหวัดจันทบุรี (อ่าวคุ้งกระเบน)

“ภูมิปัญญาตามรอยพระบาท : อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา โครงการท้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการฯ ด้านแหล่งน้ำโครงการสุดท้ายในรัชกาลที่ ๙)

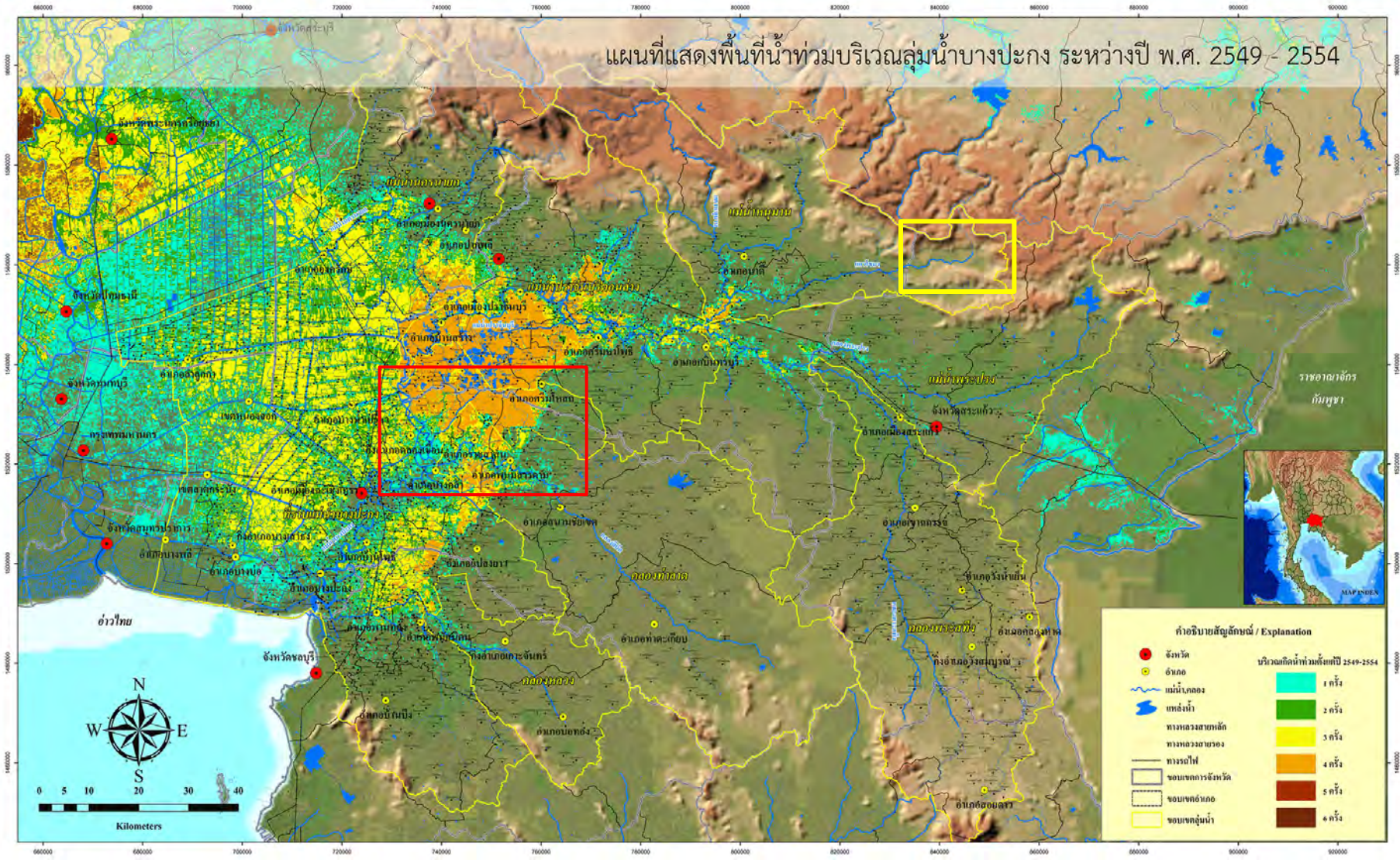
แผนที่แบบจำลองลักษณะภูมิประเทศ เส้นทางลำน้ำ ขอบเขตลุ่มน้ำ และเขตการปกครอง ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง (ตอนบน)

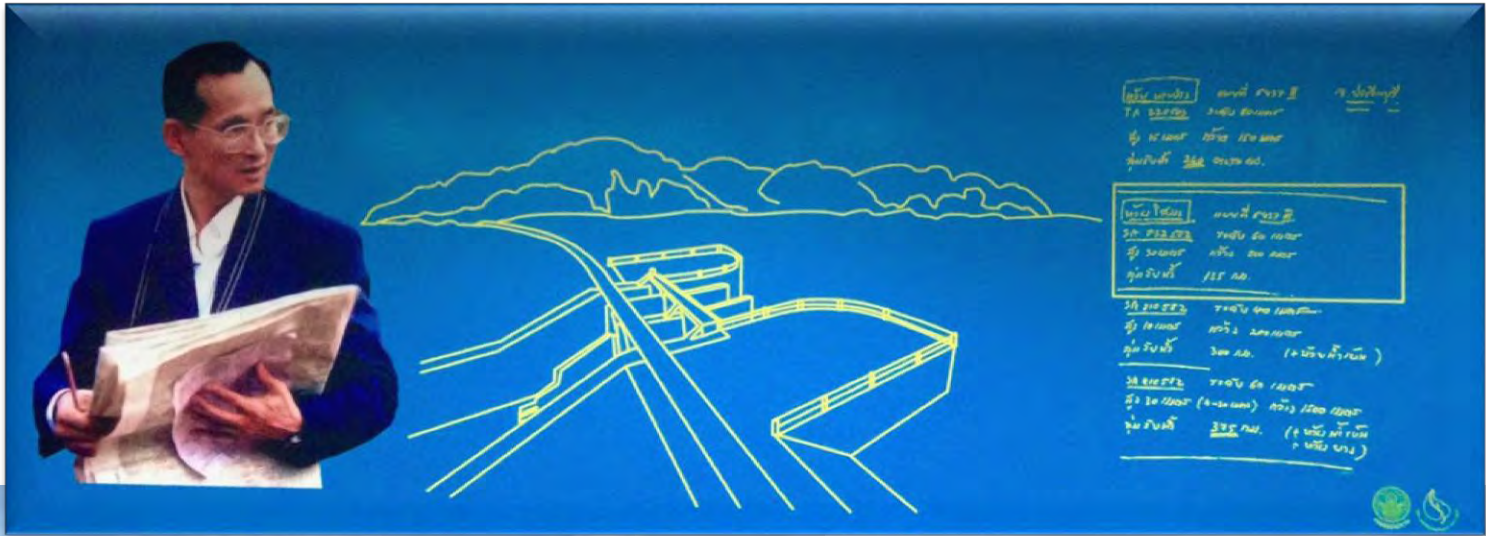
จัดทำโดย ผศ.ดร.สมบัติ อยู่เมือง และทีมงาน GIS@ITC

แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมบริเวณลุ่มแม่น้ำบางปะกง จังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และนครนายก

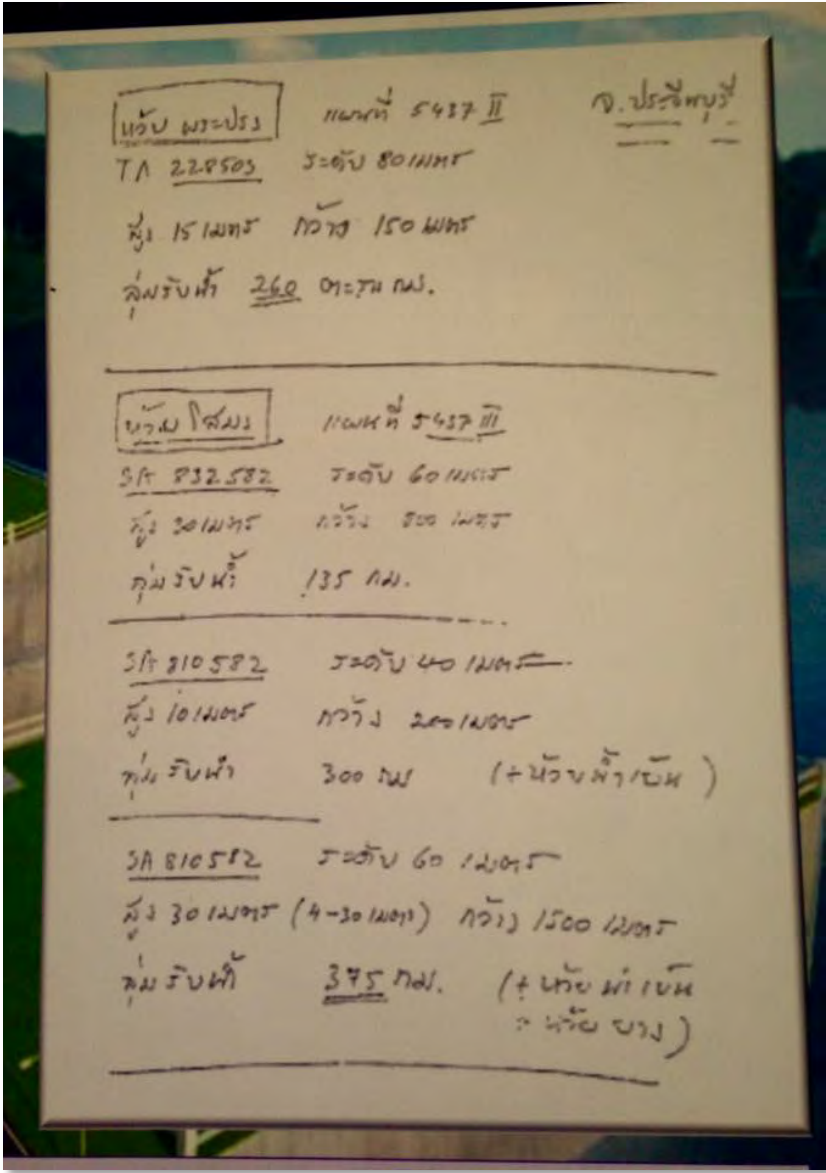

**“ภูมิปัญญาตามรอยพระบาท : อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา
โครงการท่วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการฯ ด้านแหล่งน้ำโครงการสุดท้ายในรัชกาลที่ ๙)**

..ภาพถ่ายจากพื้นที่ "อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา - โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการสุดท้ายในรัชกาลที่ ๙" จังหวัดปราจีนบุรี (ถ่ายภาพเมื่อวันที่ ๕ พ.ย. ๒๕๕๕)

"ลายพระหัตถ์ที่ทรงมีพระราชดำริให้ไว้กับโครงการห้วยโสมงฯ" ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระองค์ยังที่พระราชดำริอีก ๒ ครั้ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๔๔ (ข้อมูลอ้างอิง : กรมชลประทาน ในพื้นที่โครงการฯ)

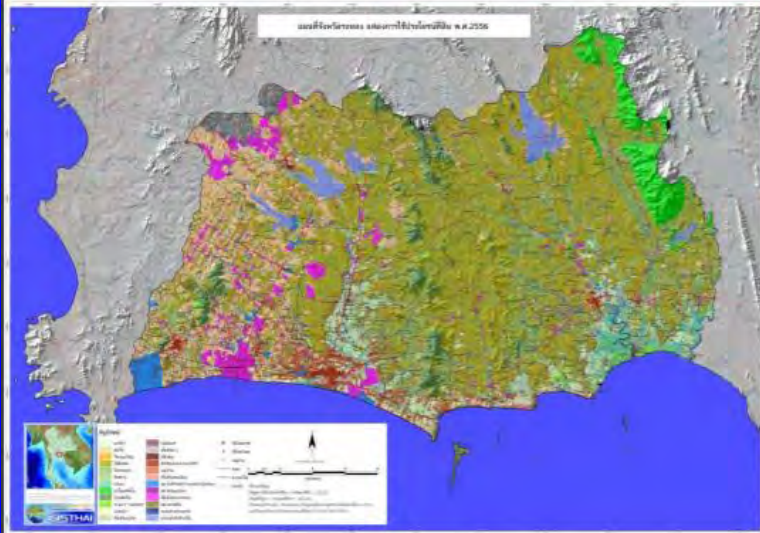

“ภูมิปัญญาตามรอยพระบาท : อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา
โครงการทวยโสเมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการฯ ด้านแหล่งน้ำโครงการสุดท้ายในรัชกาลที่ ๙)

..ภูมิใจที่ได้มาเป็นส่วนหนึ่งในพิธีน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ หาที่สุดมิได้ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ที่ “อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา” โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสุดท้ายในรัชกาลของพระองค์ ที่จังหวัดปราจีนบุรี (๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

Credit ภาพมุมสูง : <http://www.posttoday.com/local/east/463767>

ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท” เพื่อการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก
อย่างยั่งยืนและสมดุล และแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
ภูมิสารสนเทศ เพื่อสร้างนวัตกรรมและคุณค่าในระบบการศึกษา

โดย ผศ.ดร.สมบัติ อยู่เมือง
ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย
www.GISTHAI.org
Page : GISTHAI
Email : sombat.yumuang@gmail.com
จังหวัดระยอง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

http://gisthai.org/v2/downloads/62-2-27_Rayong.pdf

หัวข้อการสัมมนา

- ภูมิปัญญา “ตามรอยพระบาท – ศาสตร์พระราชา” เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืนและสมดุล
- แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อสร้างนวัตกรรมและคุณค่าในระบบการศึกษา

“คุณค่า (Value)” ที่คาดหวังจากสัมมนา

- ผู้บริหารการศึกษาได้ “เรียนรู้และเข้าใจ ได้ภูมิปัญญาที่เข้าถึง เพื่อการพัฒนา” ตามรอยพระบาท - ศาสตร์พระราชา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิตที่พอเพียงให้กับชุมชนและพื้นที่ ด้วยการบริหาร “แบบองค์รวม” และการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศ เพื่อก่อประโยชน์ให้เกิด “คุณค่า” อย่างยั่งยืนและสมดุลได้อย่างเป็นระบบ ด้วย “คุณธรรมนำความรู้” ผ่านการกำหนดหลักสูตรและการเรียนการสอนร่วมกัน
- ผู้บริหารการศึกษาได้ แนวทางการนำเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษาเพื่อยกระดับ “การเรียนรู้และเข้าใจในเชิงพื้นที่ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม” เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับโรงเรียนอย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่จริง เพื่อก่อให้เกิด “การเรียนรู้อย่างยั่งยืนและสมดุลตามหลักสากล” ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ที่ก่อให้เกิด “คุณค่า” ในการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกของเราได้อย่างเป็นระบบ
- ผู้บริหารการศึกษาได้ “แรงบันดาลใจ” มารังสรรค์ที่เริ่มจาก “นวัตกรรมทางความคิดและการกระทำเพื่อสร้างคุณค่าให้การศึกษาไทยร่วมกันอย่างยั่งยืน” เพื่อสืบสานและสานต่อ พระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล บรมนาถบพิตร เพื่อดำรงประเทศไทยของเราให้มั่นคงเจริญรุ่งเรืองถาวรอย่างสมดุลสืบไป

ประวัติผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ อยู่เมือง

เครื่องราชย์ (ชั้นสูงสุด)

เหรียญจักรพรรดิมาลา วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

การศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๒๓ ปริญญาตรี - วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาธรณีวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๖ ปริญญาโท - วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาธรณีวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๙ ปริญญาเอก - วิทยาศาสตร์คุษภักบัณฑิต (สาขาธรณีวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานด้านการบริหารและด้านวิชาการในปัจจุบัน (ที่สำคัญ)

- พ.ศ. ๒๕๔๓ - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย (GISTHAI) : www.gisthai.org
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหาร สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ
ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - GISTDA กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ประวัติด้านการบริหารและด้านวิชาการในอดีต (ที่สำคัญ)

- พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ กรรมการอื่น ในคณะกรรมการบริหาร ธนาคารอาคารสงเคราะห์
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ กรรมการภูมิสารสนเทศแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ (สภาวิจัยแห่งชาติ)
พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑ รองผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๙ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๓ รองผู้อำนวยการสำนักกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๖๐ อาจารย์ประจำภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เกษียณอายุราชการ)

ประสบการณ์และความชำนาญด้านวิชาการ ผลงานโครงการที่ปรึกษาและบริการวิชาการ และผลงานการเขียนหนังสือ (ที่สำคัญ)

- วิทยากรในหลักสูตร การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยภูมิสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง รุ่นที่ ๘ ศาลรพีพระราชากับประเทศไทย ๔๐ : การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยภูมิสารสนเทศ จัดโดย สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
- วิทยากรบรรยาย "การประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการแบบองค์รวม อย่างยั่งยืนและสมดุล" ให้กับหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงของ สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน วิทยาลัยกระทรวงมหาดไทย วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ(องค์การมหาชน) และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น
- ผลงานโครงการที่ปรึกษาและบริการวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับ "การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และพิบัติภัย ฯลฯ" ในนามของศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ดำเนินการให้กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จำนวน ๕๐ โครงการ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๖๐
- หนังสือ (ที่ภูมิใจที่สุด) : ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการบริหารภาครัฐ : วรเดช จันทระศรี และสมบัติ อยู่เมือง (๒๕๕๕) ภูมิปัญญา "ตามรอยพระบาท" เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ อยู่เมือง (๒๕๖๐)